

**RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI
MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ
W GDAŃSKU ZA ROK 2020**

SPIIS TREŚCI

4
WSTĘP DYREKTORA

9
O MUZEUM

15
KALENDARIMUM

29
**WYRÓŻNIONE
WYDARZENIA
I PROJEKTY**

41
DZIAŁ ZBIORÓW

47
DZIAŁ KONSERWACJI

53
DZIAŁ WYSTAW

61
DZIAŁ NAUKOWY

71
BIBLIOTEKA

75
DZIAŁ EDUKACYJNY

81
**DZIAŁ WYDARZEŃ
KULTURALNYCH**

89
**DZIAŁ DOKUMENTACJI
FILMOWEJ**

95
**DZIAŁ KONTAKTÓW
MIĘDZYNARODOWYCH**

103
RZECZNIK PRASOWY

111
**DZIAŁ KOMUNIKACJI
I PROMOCJI**

117
**WOŁONTARIAT
I MŁODZIEŻOWA RADA
MUZEUM**

123
**DZIAŁ MARKETINGU
I SPRZEDAŻY**

129
**MUZEUM
WESTERPLATTE
I WOJNY 1939**

137
**DZIAŁ TECHNICZNO-
-INWESTYCYJNY**

SZANOWNI PAŃSTWO,

w działalności Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku 2020 r. był wyjątkowy ze względu na pandemię COVID-19. Nowa sytuacja sprowokowała alternatywne spojrzenie naszej instytucji na możliwości dotarcia do swoich odbiorców. W związku z wprowadzanymi obostrzeniami, których efektem było zamknięcie MIIWŚ dla zwiedzających, niezbędne okazało się realizowanie naszej statutowej misji – opowiadania o najtragicznieszym konflikcie w historii cywilizacji – za pośrednictwem internetu.

Każdego dnia, począwszy od 16 marca, na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych Muzeum były publikowane interesujące treści dotyczące historii II wojny światowej – m.in. artykuły, wirtualne spacer, filmy, wystawy online oraz różnego rodzaju materiały edukacyjne i kulturalne. Zainteresowanie tymi działaniami, realizowanymi pod hasłem #M2WSwirtualnie, przerosło nasze oczekiwania – ponad 35 mln odsłon prezentowanych materiałów.

W trudnym czasie pandemii nie zapomnieliśmy o wspieraniu lokalnej społeczności – prowadziliśmy m.in. akcję „Maska i książka”, w której ramach wśród pełnoletnich gdańszczan rozdyskutowaliśmy 18 000 bezpłatnych zestawów składających się z maski ochronnej oraz publikacji wydanej przez MIIWŚ. Ponadto za sprawą porozumienia zawartego pomiędzy naszą instytucją a wojewodą pomorskim przeprowadziliśmy akcję „Hotel dla Medyka”, dzięki której kadra medyczna pracująca na terenie województwa pomorskiego mogła bezpłatnie korzystać z pokoi noclegowych znajdujących się w części hotelowej Muzeum. Podjęliśmy również współpracę z Uniwersyteckim

Centrum Klinicznym (UCK) – przeznaczaliśmy parking podziemny na rzecz działalności centrum testowego COVID-19 drive-thru UCK.

Oczywiście w okresach, gdy mogliśmy przywitać zwiedzających w naszych progach, realizowaliśmy nasze projekty wystawienicze czy kulturalne. Prezentowaliśmy eksponaty w ramach akcji „Wejście w historię”, organizowaliśmy doniosłe wydarzenia związane z obchodami rocznic (m.in. 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej, 76. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego, 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej i 102. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości), a także otwieraliśmy nowe wystawy plenerowe („Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku” oraz „The Airmen”). W 2020 r. nasze Muzeum odwiedziło 243 883 gości, co w tak specyficznym okresie, pełnym obostrzeń związanych z koronawirusem, należy uznać za sukces.

Miniony rok był także niezwykle istotny w kontekście budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – muzeum plenerowego, swoistego parku pamięci narodowej, w którym opowiemy naszym gościom z całego świata, że to właśnie 1 września 1939 r. na Westerplatte wybuchła II wojna światowa. Stworzymy miejsce skupione wokół trzech symboli: autentyzmu pola bitwy, polskich postaw w czasie II wojny światowej i początku wybuchu tego tragicznego konfliktu. Założenia programowe inwestycji zaprezentowaliśmy 25 sierpnia w sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego w obecności architektów, naukowców, ekspertów związanych z muzealnictwem, przedstawicieli wojska, a także dziennikarzy. Ważnym wydarzeniem było zorganizowanie przez MIIWŚ konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte. Decyzją Sądu Konkursowego najlepszą pracę przygotowała pracownia NM Architektki z Warszawy, która – jako zwycięzca – opracuje pełną dokumentację umożliwiającą realizację inwestycji. Dzięki stworzeniu cmentarza będziemy mieli możliwość godnego pochowania obrońców Westerplatte – w tym

dziewięciu żołnierzy odnalezionych przez archeologów Muzeum jesienią 2019 r. Wśród nich znajdują się szczątki pięciu osób, które udało się zidentyfikować przy współpracy MIIWŚ, Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego (PUM) w Szczecinie oraz Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Noty identyfikacyjne poległych żołnierzy wręczył rodzinom obrońców prezydent RP Andrzej Duda podczas porannych uroczystości na Westerplatte 1 września 2020 r. Tego samego dnia w Muzeum zorganizowano konferencję naukową „Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplatczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”, podczas której poruszono zagadnienia związane z problematyką identyfikacji szczątków, procesem ekshumacji, a także pochówkami obrońców Westerplatte w świetle archiwaliów oraz badań archeologicznych.

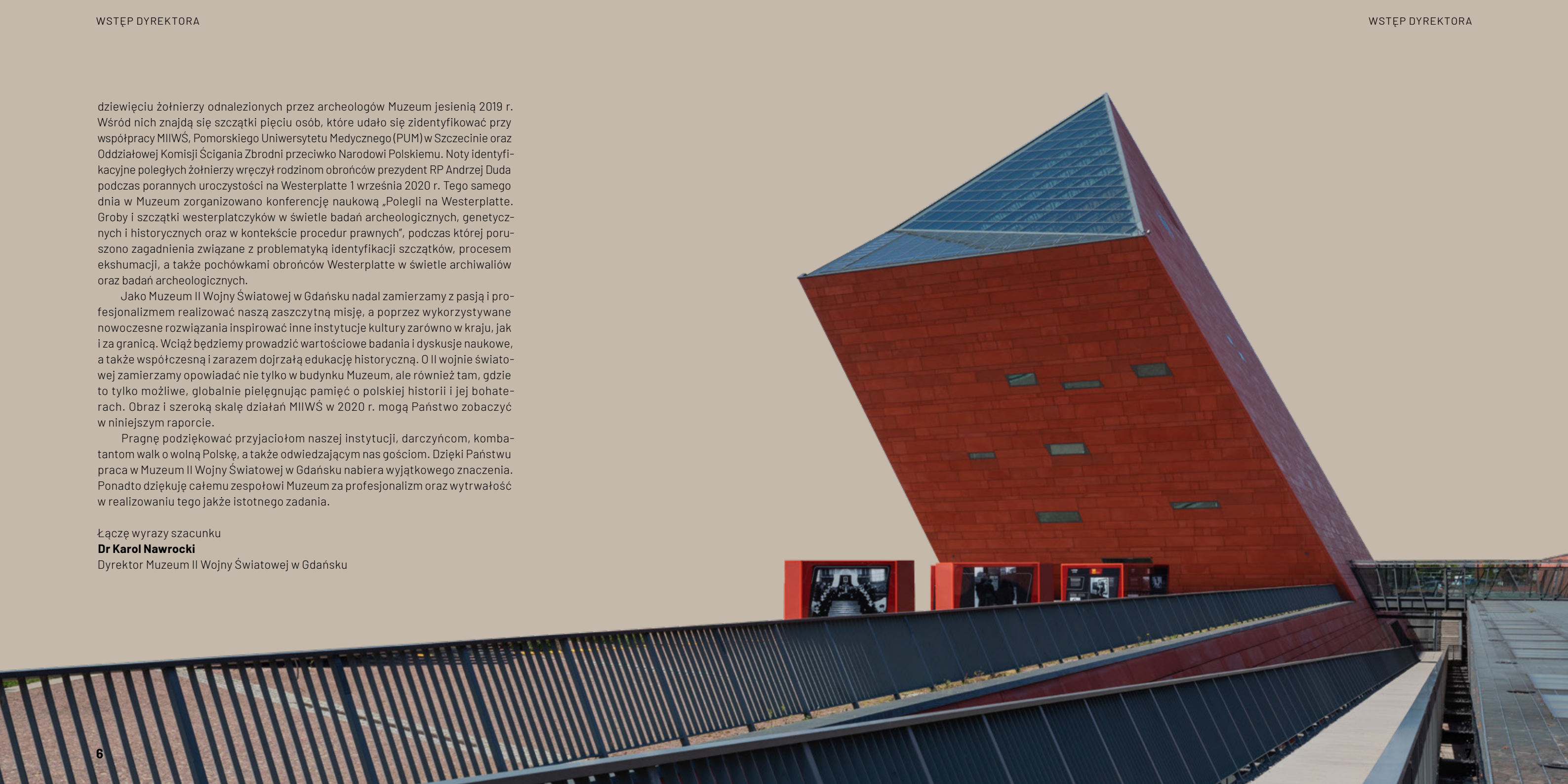
Jako Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku nadal zamierzamy z pasją i profesjonalizmem realizować naszą zaszczytną misję, a poprzez wykorzystywane nowoczesne rozwiązania inspirować inne instytucje kultury zarówno w kraju, jak i za granicą. Wciąż będziemy prowadzić wartościowe badania i dyskusje naukowe, a także współczesną i zarazem dojrzałą edukację historyczną. O II wojnie światowej zamierzamy opowiadać nie tylko w budynku Muzeum, ale również tam, gdzie to tylko możliwe, globalnie pielęgnując pamięć o polskiej historii i jej bohaterach. Obraz i szeroką skalę działań MIIWŚ w 2020 r. mogą Państwo zobaczyć w niniejszym raporcie.

Pragnę podziękować przyjaciółom naszej instytucji, darczyńcom, kombatanom walk o wolną Polskę, a także odwiedzającym nas gościom. Dzięki Państwu praca w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku nabiera wyjątkowego znaczenia. Ponadto dziękuję całemu zespołowi Muzeum za profesjonalizm oraz wytrwałość w realizowaniu tego jakże istotnego zadania.

Łączę wyrazy szacunku

Dr Karol Nawrocki

Dyrektor Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

O MUZEUM

M/M

STRUKTURA

W celu optymalizacji pracy Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, a także w związku z pojawiającymi się nowymi wyzwaniami, dyrektor dr Karol Nawrocki zarządzeniem 3/2020 z dnia 26 lutego 2020 r. wprowadził Regulamin Organizacyjny Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku ustalający nową strukturę organizacyjną instytucji.

MISJA

Misją MIIWŚ jest kształtowanie narracji historycznej, dzięki której II wojna światowa zostanie ukazana w nowoczesny sposób z perspektywy wyjątkowego doświadczenia Polaków, z uwzględnieniem zarówno ówczesnej wielkiej polityki, jak i przede wszystkim postaw ludzi względem wojennej rzeczywistości i koszmaru okupacji Rzeczypospolitej przez dwa totalitarne reżimy.

W tworzonej przez nas opowieści nie brakuje również wojennych losów innych narodów zaangażowanych w największy konflikt zbrojny XX w. Poprzez naszą działalność chcemy kształtować świadomość nie tylko Polaków, ale również naszych zagranicznych gości. Jesteśmy jedynym muzeum w Europie, które w całościowy sposób przedstawia przebieg i charakter tego konfliktu. Naszą misją jest mowa o ofiarach II wojny światowej, a także jej bohaterach, często zapominanych i zepchniętych na margines historii.

DYREKCJA

- dr Karol Nawrocki
- dr hab. Grzegorz Berendt, prof. UG – I zastępca
- dr Tomasz Szturo – II zastępca – do 2 listopada 2020 r.
- Waldemar Szulc – II zastępca – od 3 sierpnia 2020 r. zastępował dr. Tomasza Szturo; 2 września 2020 r. powołany na stanowisko za zgodą Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

PRACOWNICY

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2020 r. MIIWŚ zatrudniało średnio 132,26 osoby.

Stan zatrudnienia w MIIWŚ na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 130 osób, co przełożyło się na 125 etatów.

INFORMACJA FINANSOWA

Budżet MIIWŚ w 2020 r. stanowił sumę środków przyznanych przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego w ramach dotacji z budżetu państwa, w którego skład wchodzi:

- 20 089 000 zł – dotacja podmiotowa na wydatki bieżące, w tym:
 - ochrona, udostępnianie, digitalizacja i popularyzacja zasobów dóbr kultury i propagowanie wiedzy o dziedzictwie kulturowym;
 - gromadzenie, przechowywanie i badanie dóbr kultury;
 - rewaloryzacja i konserwacja obiektów i materialnych dóbr kultury;
 - opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz grobami i cmentarzami wojennymi;
 - upamiętnianie wydarzeń historycznych.
- 1 154 734 zł – dotacja inwestycyjna „Budowa Muzeum Westerplatte i Wojny 1939”.

Ponadto budżet MIIWŚ opiera się na środkach własnych instytucji, z których 5 981 764 zł zostało rozdzielone na wydatki bieżące, a 265 706 zł na wydatki inwestycyjne.

KALENDARIUM

13 STYCZNIA

przedłużenie ogólnopolskiej zbiórki eksponatów „Przyjmijmy Twoją historię” na 2020 r.

21 STYCZNIA

delegacja MIIWŚ w Muzeum Wojskowym El Alamein w Egipcie

22 STYCZNIA

„Spotkania z historią” – promocja albumu *Krzywy obraz wojny. Armia czerwona w Gdańsku i w Prusach w 1945 r.* Tomasza Glinieckiego i Dmitriya Panto

1 LUTEGO

koncert Polskiego Chóru Kameralnego z okazji 100. rocznicy zaślubin Polski z morzem

6 LUTEGO

posiedzenie Rady Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku

7-14 LUTEGO

VI Tydzień Małżeństwa – wykłady oraz projekcje filmowe

9 LUTEGO

„Kinohistoria” – pokaz filmu *Pamięć jest naszą ojczyzną* (reż. Jonathan Durand)

11 LUTEGO

inauguracja cyklu „Wejście w historię” – prezentacja wełnianej chusty wykonanej ręcznie przez deportowaną do Kazachstanu Lidię Gogolińską

12 LUTEGO

„Spotkania z historią” – promocja książki *Deportacje Polaków i obywateli polskich do Kazachstanu w latach 1936–1941. Dokumenty ze zbiorów Archiwum Prezydenta Republiki Kazachstanu* Dmitriya Panto

12 LUTEGO

wizyta delegacji MIIWŚ w Wellington

12 LUTEGO

wizyta Jamesa Whithama z Kanadyjskiego Muzeum Wojny

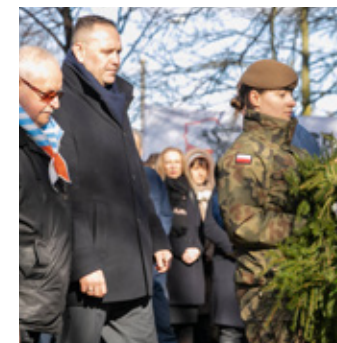
28 LUTEGO

prezentacja kolejnego eksponatu z cyklu „Wejście w historię” – munduru podporucznika Narodowych Sił Zbrojnych, żołnierza powojennego podziemia antykomunistycznego

1 MARCA

obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych

5 MARCA

promocja periodyku „Wojna i Pamięć. Czasopismo Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku”

5 MARCA

wizyta prezydenta Islandii Guðni Th. Jóhannessona wraz z małżonką Elizą Jean Reid

10 MARCA

inauguracja cyklu wykładów prof. Marka Kornata „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Wolne Miasto Gdańsk – twór sztuczny: geneza i struktura*

16 MARCA

rozpoczęcie akcji #M2WSwirtualnie

7 KWIETNIA

drugi wykład prof. Marka Kornata z cyklu „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Między Niemcami a Polską i w polityce mocarstw zachodnich (1920–1925)*

16 KWIETNIA

inauguracja akcji „Maska i książka”

17 KWIETNIA

podpisanie porozumienia pomiędzy MIIWŚ a wojewodą pomorskim Dariuszem Drelichem – przekazanie pokoi hotelowych w ramach akcji „Hotel dla Medyka”

8 MAJA

międzynarodowa konferencja online „Brzemie zwycięstwa. II wojna światowa i jej skutki z perspektywy 75 lat od jej zakończenia”

12 MAJA

trzeci wykład prof. Marka Kornata z cyklu „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Locarno i niemieckie nadzieje na pokojową rewizję traktatu wersalskiego a Gdańsk (1925–1930)*

13 MAJA

ponowne otwarcie Muzeum dla zwiedzających

25-26 MAJA

akcja #ZniczDlaRotmistrza

17 CZERWCA

rozpoczęcie konkursu na członków Młodzieżowej Rady Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku (MRM)

24 CZERWCA

inauguracja konkursu kompozytorskiego na utwór wokalny do tekstów Mariana Hemara

24 CZERWCA

uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych oraz awansu na kolejny stopień oficerski dla por. Jana Kowalczyśa „Śmiałego”

25 CZERWCA

„Spotkania z historią” – dyskusja wokół książki *Polska – niespełniony sojusznik Hitlera* Krzysztofa Raka

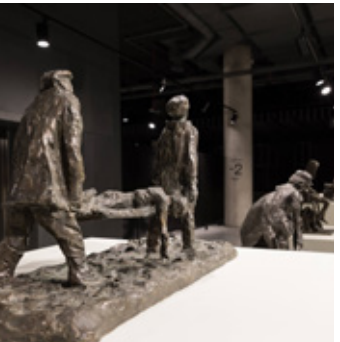
9 LIPCA

wręczenie odznaki honorowej Bene Merito dr. Karolowi Nawrockiemu

15 LIPCA

udostępnienie zwiedzającym wystawy czasowej „Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga”

15 LIPCA

wyłonienie zwycięzców konkursu kompozytorskiego na utwór wokalny do tekstów Mariana Hemara

23 LIPCA

przekazanie do Muzeum eksponatu – cyjanku potasu dostarczonego przez Armię Krajową krakowskiej rodzinie, która podczas wojny ukrywała Żydów

24 LIPCA

przystąpienie do programu Karta Wolontariusza Korpusu Solidarności

28 LIPCA

prezentacja kolejnego eksponatu w ramach cyklu „Wejście w historię” – kurtki lotniczej należącej do sierż. Stanisława Tołoczki

30 LIPCA

przekazanie do Muzeum Lechii Gdańsk repliki stroju Lechii Lwów

1 SIERPNIA

obchody 76. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego

3 SIERPNIA

mianowanie dr. Janusza Janowskiego doradcą dyrektora MIIWŚ

6 SIERPNIA

spotkanie z gen. bryg. dr. inż. Sławomirem Drumowiczem, dowódcą Komponentu Wojsk Specjalnych

7 SIERPNIA

konferencja prasowa dotycząca decyzji zezwalającej MIIWŚ na rozpoczęcie prac przygotowawczych do realizacji inwestycji na Westerplatte

10 SIERPNIA

konferencja prasowa dotycząca ogłoszenia przez MIIWŚ konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte

11 SIERPNIA

konferencja prasowa w sprawie organizacji obchodów 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej na Westerplatte

15 SIERPNIA

koncert z okazji 100-lecia Bitwy Warszawskiej

25 SIERPNIA

uroczysta prezentacja założeń programowych dla inwestycji Muzeum Westerplatte i Wojny 1939

25 SIERPNIA

otwarcie sklepu internetowego MIIWŚ

28 SIERPNIA

prezentacja kolejnego eksponatu w ramach akcji „Wejście w historię” – fragmentów butów Danuty Siedzikówny „Inki”

1 WRZEŚNIA

obchody 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej

1 WRZEŚNIA

uroczystości na Westerplatte – wręczenie not identyfikacyjnych rodzinom obrońców Westerplatte przez prezydenta RP Andrzeja Dudę oraz dyrektora MIIWŚ dr. Karola Nawrockiego

1 WRZEŚNIA

konferencja naukowa „Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplatczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”

1 WRZEŚNIA

prapremiera dokumentu *Obroncy* wraz z dyskusją wokół filmu

1 WRZEŚNIA

premiera platformy internetowej WBMF.online

1 WRZEŚNIA

spotkanie promujące drugie wydanie komiksu Jacka Przybylskiego i Mariusza Wójtowicza-Podhorskiego *Pierwsi w boju. Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku*

4 WRZEŚNIA

spotkanie dotyczące przygotowania porozumienia z Muzeum Wojska Polskiego im. por. dr. Antoniego Sołowieja w Martin Coronado

4 WRZEŚNIA

prezentacja wystawy „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej” w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej

10 WRZEŚNIA

inauguracja konkursu dla organizacji pozarządowych, chórów i zespołów muzycznych „Pro Bono Poloniae”

10 WRZEŚNIA

wizyta delegacji praskiego Muzeum Pamięci XX Wieku

17 WRZEŚNIA

koncert zespołu Luxtorpeda ku czci rtm. Witolda Pileckiego

21 WRZEŚNIA

posiedzenie jury konkursu „Pro Bono Poloniae”

24 WRZEŚNIA

„Spotkania z historią” – promocja książki Wojciecha Turka *W cieniu obozu Stutthof: martyrologia więźniów w gdańskim obozie Neufahrwasser (1939–1940) i Aussenstelle Westerplatte (1939–1941). Wybór relacji i wspomnień*

26 WRZEŚNIA

uroczysta gala wręczenia nagród w pierwszej edycji konkursu „Pro Bono Poloniae” oraz koncert Requiem W.A. Mozarta

30 WRZEŚNIA

ogłoszenie wyników konkursu do MRM

1 PAŹDZIERNIKA

założenie łąki kwietnej przy MIIWŚ

2 PAŹDZIERNIKA

powołanie dr. Karola Nawrockiego na kolejną kadencję dyrektora MIIWŚ

2 PAŹDZIERNIKA

gala Kaszubski Gryf Pomorski Rocky Boxing Night

6 PAŹDZIERNIKA

wernisaż wystawy plenerowej „Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku”

6 PAŹDZIERNIKA

czwarty wykład prof. Marka Kornata z cyklu „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Gdańsk w szczytowej fazie napięć polsko-niemieckich (1931–1934)*

13 PAŹDZIERNIKA

piąty wykład prof. Marka Kornata z cyklu „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Upadek Ligi Narodów i polska koncepcja układu stabilizacyjnego w sprawie Gdańska (1935–1938)*

15 PAŹDZIERNIKA

konferencja prasowa dot. wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie zmian przeprowadzonych na wystawie głównej MIIWŚ

18 PAŹDZIERNIKA

koncert „W hołdzie Polakom w Wolnym Mieście Gdańsku w 100-lecie utworzenia”

19 PAŹDZIERNIKA

wyróżnienie dla MIIWŚ w Konkursie na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2019 w kategorii „Zarządzanie” za projekt „Koordynacja obchodów 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej”

20 PAŹDZIERNIKA

Dzień Krajobrazu w MIIWŚ

23 PAŹDZIERNIKA

wsparcie Rajdu Wisła 2020

20 PAŹDZIERNIKA

uruchomienie centrum testowego COVID-19 drive-thru UCK na parkingu podziemnym Muzeum

20 PAŹDZIERNIKA

pierwsze posiedzenie MRM

22 PAŹDZIERNIKA

nagrodzenie trzech filmów MIIWŚ przez międzynarodowe i narodowe jury 15. edycji Festiwalu FilmAT

24 PAŹDZIERNIKA

dr Karol Nawrocki Radiową Osobowością Roku 2019 Radia Gdańsk

26 PAŹDZIERNIKA

prezentacja kolejnego eksponatu z cyklu „Wejście w historię” – niemieckiego planu Warszawy z zaznaczonym obszarem getta

2 LISTOPADA

dr Karol Nawrocki powołany do Rady Programowej Muzeum Ziemi Sochaczewskiej i Pola Bitwy nad Bzurą

2 LISTOPADA

inauguracja akcji #ZniczDlaBohatera

4 LISTOPADA

udostępnienie po raz drugi bezpłatnych pokoi dla kadry medycznej z województwa pomorskiego

11 LISTOPADA

koncert „W Hołdzie Niepodległości”

15 LISTOPADA

inauguracja cyklu koncertów połączonych z wykładem „Błogosławieni Kapłani polscy w Wolnym Mieście Gdańsku”

17 LISTOPADA

ostatni wykład prof. Marka Kornata z cyklu „O historii Wolnego Miasta Gdańska na stulecie jego utworzenia” – *Niemieckie żądania i oferty. Na drodze do wojny (1938–1939)*

18 LISTOPADA

projekt „Cyfrowe Westerplatte” wyróżniony w konkursie Orzeł Innowacji dziennika „Rzeczpospolita”

5 GRUDNIA

Międzynarodowy Dzień Wolontariusza

6 GRUDNIA

prezentacja wystawy plenerowej „The Airmen”

6 GRUDNIA

drugie wydarzenie z cyklu „Błogosławieni Kapłani polscy w Wolnym Mieście Gdańsku”

9 GRUDNIA

prezentacja kolejnego eksponatu w ramach akcji „Wejście w historię” – rękawic bokserskich Jana Biangi

10 GRUDNIA

gala Rocky Boxing Night im. Jana Biangi

13 GRUDNIA

ostatnie wydarzenie z cyklu „Błogosławieni Kapłani polscy w Wolnym Mieście Gdańsku”

14 GRUDNIA

rozpoczęcie obrad Sądu Konkursowego – konkurs na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte

21 GRUDNIA

ogłoszenie wyników konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte

WYRÓŻNIONE WYDARZENIA I PROJEKTY

MJN

MUZEUM W CZASIE PANDEMII

Ze względu na pandemię COVID-19 i wynikające z niej obostrzenia (m.in. czasowe zamknięcie Muzeum dla zwiedzających) podjęto decyzję o codziennym publikowaniu w przestrzeni internetowej materiałów opracowanych przez MIIWŚ. W ramach akcji **#M2WSwirtualnie**, rozpoczętej 16 marca 2020 r., na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych prezentowano interesujące artykuły, wirtualne spacer, wystawy online, a także treści edukacyjne oraz kulturalne dotyczące historii II wojny światowej. Jednocześnie zachęcano do odwiedzin portalu „Historii mówionej”, na którym sukcesywnie publikowano kolejne wspomnienia osób pamiętających najtragiczniejszy konflikt w historii ludzkości. Ponadto stworzono kilka cykli tematycznych, w tym **#PoznajWystawęGłówną**, **#PoznajWystawęCzasową**, **#CzyWieszŻe**, **#WirtualnePorankiHistoria**

oraz **#ZajrzyjDoNaszejKsiążki**. Do końca 2020 r. materiały publikowane w ramach akcji **#M2WSwirtualnie** zostały wyświetlone ponad **35 mln** razy ↙.

Ponadto Muzeum zainicjowało akcję **#M2WSbezpiecznie**. W jej ramach zrealizowało wiele działań skierowanych m.in. do lokalnej społeczności czy gości odwiedzających instytucję. Inicjatywy były wyrazem wsparcia i troski w walce z pandemią COVID-19.

Jednym z działań wpisujących się w politykę społecznej odpowiedzialności Muzeum była akcja **„Maska i książka”** ↓. W jej ramach wśród pełnoletnich mieszkańców Gdańska rozdyskrebowano **18 000** bezpłatnych zestawów składających się z maseczki ochronnej oraz książki wydanej przez MIIWŚ.

Dużym wyzwaniem było przygotowanie Muzeum do ponownego otwarcia dla zwiedzających, które zaplanowano na 13 maja 2020 r. Konieczne okazało się podjęcie specjalnych środków, by zadbać o bezpieczeństwo zarówno gości, jak i pracowników wykonujących codzienne zadania. Nowe zasady przebywania w budynku Muzeum przedstawiono podczas specjalnej konferencji prasowej w dniu ponownego otwarcia instytucji.

Ponadto zrealizowano akcję **„Hotel dla Medyka”** →. Przeprowadzono ją w ramach porozumienia zawartego między Muzeum a wojewodą pomorskim. Na potrzeby medyków świadczących pracę na terenie województwa pomorskiego MIIWŚ przekazało do bezpłatnego użytku pokoje noclegowe znajdujące się w części hotelowej instytucji. Był to wyraz wsparcia dla kadry medycznej, będącej na pierwszej linii frontu w walce z wirusem SARS-CoV-2.

Kolejnym działaniem bezpośrednio związanym z pandemią było przekazanie od 20 października 2020 r. parkingu podziemnego Muzeum w celu stworzenia centrum testowego COVID-19 drive-thru UCK.

OBCHODY 81. ROCZNICY WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ – 1 WRZEŚNIA 2020 R.

Podczas porannych uroczystości na Westerplatte 1 września 2020 r. prezydent RP Andrzej Duda, wraz z dyrektorem MIIWŚ dr. Karolem Nawrockim, wręczył rodzinom westerplaczyków noty identyfikacyjne żołnierzy, których szczątki odnaleziono podczas V etapu badań archeologicznych prowadzonych na półwyspie ↓. W trakcie prac realizowanych jesienią 2019 r. archeolodzy **odkryli dziewięć szkieletów obrońców Westerplatte z września 1939 r.** Dzięki współpracy MIIWŚ z Pomorskim Uniwersytetem Medycznym w Szczecinie oraz Oddziałową Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zidentyfikowano szczątki pięciu żołnierzy: plut. Adolfa Petzelta,

kpr. Bronisława Peruckiego, kpr. Jana Gębury, st. strz. Władysława Okrasy i leg. Józefa Kity.

W 81. rocznicę wybuchu II wojny światowej w MIIWŚ zorganizowano konferencję naukową **„Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplaczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”** ↓. Prelegenci poruszyli w referatach zagadnienia związane z pochówkami obrońców Westerplatte w kontekście archiwaliów oraz badań archeologicznych, a także z problematyką identyfikacji szczątków i procesem ekshumacji. Konferencja została objęta

proces przywracania im tożsamości. Przed projekcją w sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego odbyła się dyskusja wokół filmu.

Kolejnym wydarzeniem zorganizowanym 1 września 2020 r. w MIIWŚ było **zaprezentowanie platformy WBMF.online**, której uroczystego uruchomienia dokonał minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński. To wirtualna przestrzeń, która zrzesza w jednym miejscu muzea i instytucje – opiekunów pól bitew z całego świata. Na stronie internetowej opublikowano infografiki oraz modele 3D ↓ dotyczące poszczególnych bitew – m.in. tej na Westerplatte w 1939 r.

patronatem honorowym ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Partnerami wydarzenia byli IPN w Gdańsku oraz PUM w Szczecinie.

Ponadto w MIIWŚ odbyła się **prapremiera filmu Obrońcy**. Dokument w reżyserii Pawła Domańskiego przedstawia tragiczną historię żołnierzy z Westerplatte, poległych i ukrytych w bezimiennych grobach tuż obok miejsca, w którym zginęli podczas niemieckiego ataku we wrześniu 1939 r. Po 80 latach ich szczątki odnaleźli archeolodzy z MIIWŚ. W ten sposób zapoczątkowano

Tego samego dnia w Muzeum odbyło się **spotkanie promujące drugie wydanie komiksu Jacka Przybylskiego i Mariusza Wójtowicza-Podhorskiego Pierwsi w boju. Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku**. Publikacja przedstawia bohaterskie i tragiczne losy Polaków przeciwstawiających się niemieckiej agresji na terenie Wolnego Miasta Gdańska. W plastyczny sposób opowiada o jednym z pierwszych starć II wojny światowej – obronie gmachu Polskiego Urzędu Poczto-Telegraficznego nr 1.

UROCZYSTA PREZENTACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH INWESTYCJI MUZEUM WESTERPLATTE I WOJNY 1939

W sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego w MIIWŚ 25 sierpnia 2020 r. zaprezentowano założenia programowe inwestycji Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 →. Na widowni znaleźli się eksperci związani z szeroko pojętym muzealnictwem, przedstawiciele wojska, architekci, naukowcy oraz dziennikarze. Zgromadzeni goście podczas wystąpień prelegentów mieli szansę zapoznać się z planowaną trasą zwiedzania, zamierami odbudowy budynków Wojskowej Składnicy Tranzytowej (WST) wraz z ich nowymi funkcjami czy koncepcją przyszłych ekspozycji, które wejdą w skład kompleksu Muzeum Westerplatte i Wojny 1939. Poinformowano także o konkursie na koncepcję cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte.

KONKURS NA OPRACOWANIE KONSEPCJI URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNEJ CMĘNTARZA WOJSKOWEGO ŻOŁNIERZY WOJSKA POLSKIEGO NA WESTERPLATTE

10 sierpnia w MIIWŚ odbyła się konferencja prasowa dotycząca ogłoszenia konkursu na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte [†]. W spotkaniu z dziennikarzami wzięli udział:

- prof. Piotr Gliński – wiceprezes Rady Ministrów, minister kultury i dziedzictwa narodowego, przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego,
- dr Karol Nawrocki – dyrektor MIIWŚ,
- Dariusz Drelich – wojewoda pomorski,
- prof. Stanisław Radwański – wieloletni rektor Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych

w Gdańsku (Akademia Sztuk Pięknych), sędzia Sądu Konkursowego.

Celem konkursu było wyłonienie najkorzystniejszego opracowania koncepcji cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte, która w sposób odpowiedni do historycznej i kulturowej rangi tego miejsca upamiętni poległych żołnierzy Wojska Polskiego, a jednocześnie będzie podstawą do opracowania pełnej dokumentacji umożliwiającej realizację inwestycji. Jako cel wyłonionej koncepcji określono stworzenie miejsca pamięci, interakcji społecznej, kultury, edukacji patriotycznej i historycznej

oraz przestrzeni, w której będą się odbywać uroczystości państwowe, religijne, a także wojskowe.

Na konkurs **wpłynęło 27 prac**. 14 grudnia 2020 r. rozpoczęły się obrady Sądu Konkursowego (pod przewodnictwem dr. hab. inż. arch. Bolesława Stelmacha, prof. Politechniki Łódzkiej – dyrektora Narodowego Instytutu Architektury i Urbanistyki [¶]). Wyłoniono wówczas najlepsze opracowania, które następnie poddano weryfikacji i ocenie. Ciało doradcze Sądu Konkursowego stanowiła Kapituła Konkursowa.

Wyniki konkursu zaprezentowano 21 grudnia 2020 r. w MIIWŚ. Zwycięską pracę wykonali **NM Architekci Tomasz Marciniwicz, Zuzanna Szpocińska, Jerzy Grochulski** (zespół autorski w składzie: Tomasz Marciniwicz, Zuzanna Szpocińska, Jerzy Grochulski, Karolina Kayzer). Zespół został zaproszony do negocjacji w trybie zamówienia z wolnej ręki na szczegółowe opracowanie dokumentacji projektowej umożliwiającej inwestycję.

Konkurs został objęty patronatem przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Wybrzeże.

KONCERT Z OKAZJI 100-LECIA BITWY WARSZAWSKIEJ

Z okazji 100. rocznicy wielkiego zwycięstwa Wojska Polskiego w Bitwie Warszawskiej 15 sierpnia 2020 r. w MIIWŚ odbył się koncert Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis ↑ pod dykcją Jana Łukaszewskiego ←, przy akompaniamencie Zuzanny Lisieckiej-Madei.

Wydarzenie było wspólnym przedsięwzięciem MIIWŚ, Narodowego Centrum Kultury w Warszawie oraz Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis. Podczas koncertu wykonano utwory bezsprzecznie kojarzące się z Polską i polskością. Na scenie wybrzmiały m.in. *Bogurodzica*, *Śpiewka 1920*, *Rota* oraz *Wojenko, wojenko*, a także kompozycje Ignacego Paderewskiego i Krzesimira Dębskiego.

KONCERT „W HOŁDZIE NIEPODLEGŁOŚCI”

Muzeum, wraz z wojewodą pomorskim Dariuszem Drelichem oraz Biurem Programu „Niepodległa” i parafią pw. św. Brygidy w Gdańsku, uczciło 102. rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości uroczystym koncertem ↓.

W czasie wydarzenia, które odbyło się 11 listopada 2020 r. w kościele pw. św. Brygidy w Gdańsku, artyści wykonali znane pieśni patriotyczne w nowych, unikalnych aranżacjach. Na scenie wystąpili Halina Mlynkova →, Zofia Tartas, Chór Music Everywhere, Chór Kameralny Discantus, Sea Orchestra, dyrygent Sabrina Stachel, Małe TGD, Ewa Sarwińska-Kowalczyk – fortepian, Adam Tański – organy, Arkadiusz Krawiel – cymbały wileńskie. Podczas koncertu można było usłyszeć również recytację wierszy w wykonaniu aktora Marcina Kwaśnego.

DZIAŁ ZBIORÓW

Dział Zbiorów zajmuje się całokształtem spraw związanych z pozyskiwaniem, inwentaryzacją, opracowywaniem merytorycznym, przechowywaniem, a także udostępnianiem zbiorów.

Jest odpowiedzialny za organizację i zarządzanie magazynami zbiorów, w tym za kontrolę warunków środowiskowych. Ponadto prowadzi kwerendy odnoszące się do kolekcji, udostępnia związane z nią informacje oraz koordynuje proces udzielania licencji na fotografie. Wykonuje również kwerendy zewnętrzne. Częścią Działu Zbiorów jest pracownia digitalizacji zaangażowana w tworzenie oraz postprodukcję cyfrowych wizerunków obiektów.

Pracownicy działu biorą aktywny udział w projektach międzydziałowych, w tym przede wszystkim o charakterze wystawienniczym i wydawniczym.

W 2020 r. większość z powyższych zadań była wykonywana w trybie pracy zdalnej. W okresach, gdy Muzeum było zamknięte dla zwiedzających, pracownicy działu przeprowadzali okresowe obchody mające na celu nadzorowanie stanu zachowania eksponatów w magazynach oraz na wystawach.

BOGACTWO KOLEKCJI

W zbiorach MIIWŚ znajduje się już ponad **54 000** eksponatów, a ich liczba systematycznie rośnie.

ZAKUPY

W 2020 r. Dział Zbiorów zakupił ponad 300 dóbr kultury. Wśród nich znalazły się:

- **polska szabla podoficerska – wzór 21** ↵ – szabla z głownią ozdobioną napisem „Nie rzucim ziemi, skąd nasz ród...”, wyprodukowana w warszawskiej wytwórni Gabriela Borowskiego. Detale jej wykonczenia zostały stworzone prawdopodobnie w latach dwudziestych ubiegłego wieku;
- **proporzec na samochód gen. Władysława Andersa z okresu, gdy pełnił obowiązki naczelnego wodza** – w 1945 r. gen. Władysław Anders zajmował stanowisko p.o. naczelnego wodza w związku z pobytem w niewoli niemieckiej gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora”;
- **polska podoficerska letnia bluza mundurowa – wzór 36** → – bluza znajdowała się na wyposażeniu 55. Poznańskiego Pułku Piechoty – jednostki, która w czasie kampanii polskiej 1939 r. brała udział w organizacji obrony Wielkopolski, wypadzie na Wschowę, a następnie w bitwie nad Bzurą. Bluzę wprowadzono do użytku w połowie lat trzydziestych XX w. Była podstawowym letnim wyposażeniem żołnierzy Wojska Polskiego w czasie kampanii polskiej;
- **plakat Lets us go forward together** – plakat propagandowy z lat czterdziestych XX w. Przedstawia Winstona Churchilla na tle samolotów myśliwskich oraz czołgów, który mobilizuje brytyjskie społeczeństwo do jedności narodowej w obliczu niemieckiego zagrożenia.

DARY: PROJEKT „PRZYJMIEMY TWOJĄ HISTORIĘ”

W 2020 r. Muzeum pozyskało także 3644 dary, z których 1319 otrzymało w ramach ogólnopolskiej zbiórki „Przyjmiemy Twoją historię”. Mimo ograniczeń wynikających z sytuacji epidemiologicznej zebrano wiele wyjątkowych obiektów. Najważniejsze z nich to:

- **fiolki z cyjankiem potasu** ← – były dostarczone przez Armię Krajową rodzinie Pelagii i Adolfa Bergiel-Opala, którzy ukrywali u siebie Żydów. Małżeństwo mieszkające w Krakowie, przy ul. Batorego 19, w czasie II wojny światowej udzieliło schronienia sąsiadom – cyjanek potasu miał być zabezpieczeniem przed okrutną śmiercią, która spotkałaby Bergiel-Opalów w przypadku odkrycia tego faktu przez niemieckie władze okupacyjne. Ukrywane Julitta i Maria Odrzywolskie wyemigrowały po wojnie do Kanady i przez całe dorosłe życie utrzymywały kontakt z córką pary, a zarazem ofiarodawczynią eksponatów. **Dar Ireny Kopyto;**
- **zbiór ponad 200 dokumentów z archiwum Konzentrationslager Dachau** ← – jego właścicielem był więzień KL Dachau Stanisław Kubalka. W kolekcji znalazły się m.in. listy więźniów obozu, odpisy raportów o ucieczkach z Auschwitz, opis ewakuacji Dachau z 1945 r., relacje byłych więźniów, a także obszerna dokumentacja działalności Komisji Dyscyplinarnej przy Komitecie Polskim w Dachau. **Dar Wojciecha Bieleckiego;**

- **kolekcja ppor. rez. Ignacego Kmiecica** ↑ – obejmuje zbiór korespondencji, fotografii oraz zapisków prowadzonych w zeszytach z okresu pobytu w obozach jenieckich – oflagach XII A Hadamar i VII A Murnau. Ignacy Kmiec w czasie kampanii polskiej służył w 2. Kompanii Batalionu Obrony Narodowej „Jabłonowo”, gdzie pełnił funkcję dowódcy plutonu ckm. Po dostaniu się do niewoli przebywał we wspomnianych oflagach. Tam prowadził zeszyty, w których zapisywał treść listów wysłanych do rodziny, sporządzał biogramy poznanych przed wojną żołnierzy, a także skrupulatne notatki dotyczące dysponowania żywnością i zaopatrzenia obozowej kantyny.

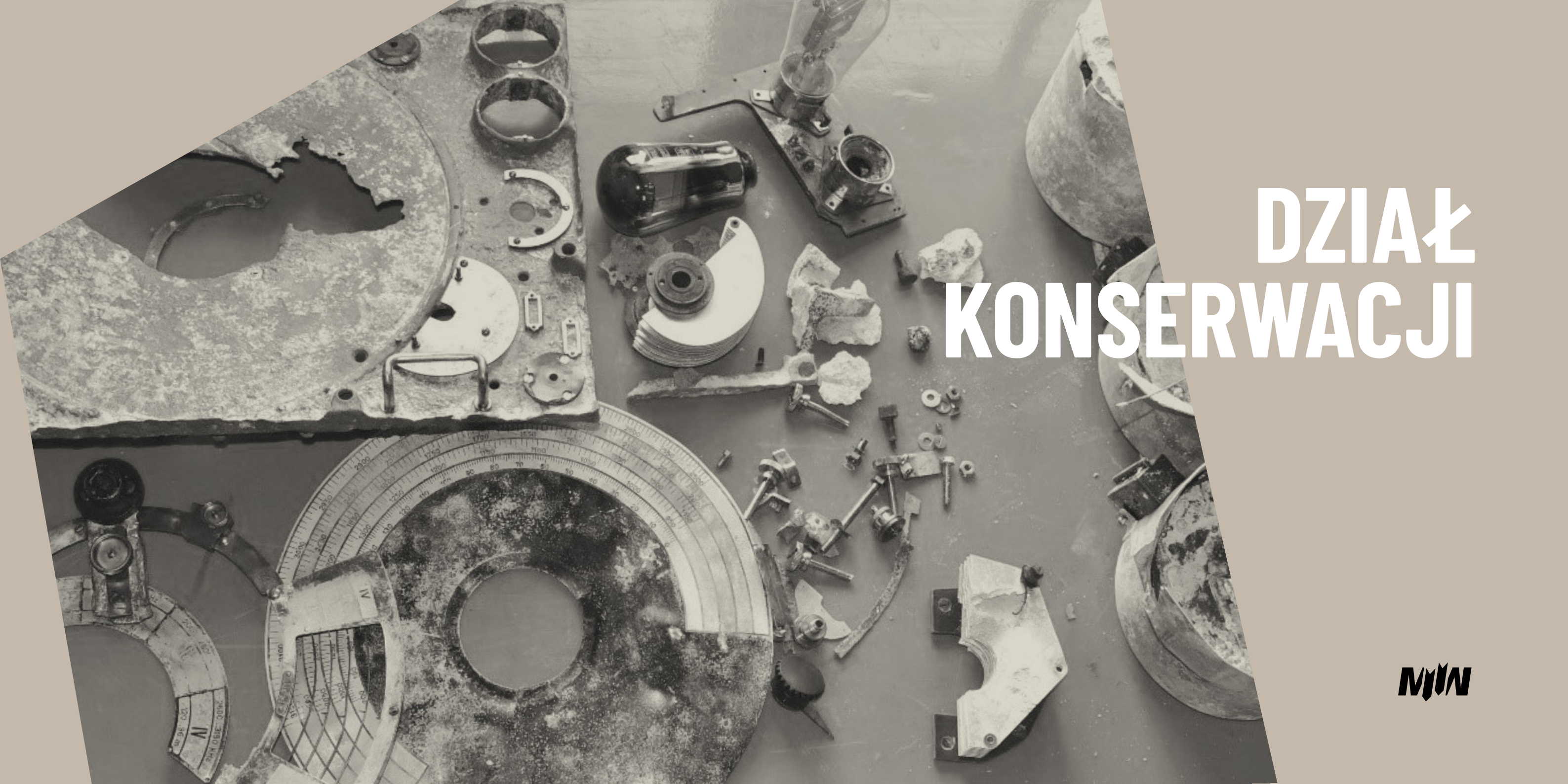
Dar Tomasza Kmiecica;

- **kolekcja kanoniera Józefa Woźniaka** ↑ – zbiór obejmuje fotografie i dokumenty z okresu przedwojennego i II wojny światowej. Józef Woźniak w czasie kampanii polskiej walczył w szeregach Armii Kraków. Został wzięty do niewoli jenieckiej, skąd zbiegł, by powrócić w okolice rodzinnego Krakowa. Do zbiorów Muzeum trafiły m.in. fotografie oddziałów Armii Kraków z września 1939 r. wykonane w czasie postoju w okolicach Milówki.

Dar Teresy Czogały.

Większość darów przesłano do Muzeum drogą pocztową. Pozyskane obiekty wzbogacą kolekcję Muzeum, a najciekawsze i najcenniejsze spośród nich mają szansę trafić na wystawy czasowe instytucji.

DZIAŁ KONSERWACJI

M/M

Obowiązki pracowników Działu Konserwacji w 2020 r., podobnie jak w poprzednich latach, były realizowane na polach profilaktyki konserwatorskiej, czynnej konserwacji obiektów oraz doposażania pracowni konserwatorskiej o kolejne sprzęty i urządzenia.

PROFILAKTYKA KONSERWATORSKA

Do codziennych obowiązków pracowników Działu Konserwacji należą: stały nadzór nad warunkami środowiskowymi w salach ekspozycyjnych oraz przestrzeniach magazynowych, okresowe przeglądy stanu zachowania obiektów oraz sporządzanie niezbędnych opinii konserwatorskich na okoliczność wypożyczeń eksponatów do innych jednostek muzealnych. Czynności te dotyczą tzw. konserwacji prewencyjnej. Ponadto we współpracy z Działem Zbiorów przygotowano i przewieziono do dezynfekcji w komorze fumigacyjnej 954 obiekty wykonane z materiałów organicznych – głównie papieru i skóry.

plomby przed konserwacją

KONSERWACJA OBIEKTÓW

Organizacja pracy Działu Konserwacji w 2020 r. z powodu sytuacji epidemicznej i okresowego zamknięcia siedziby Muzeum przysporzyła wiele wyzwań. Przez wzgląd na potrzebę pracy zdalnej aktywność pracowników skupiła się na przygotowaniu opracowań i dokumentacji. W ramach zadań poza siedzibą Muzeum udało się przeprowadzić również wiele drobnych prac konserwatorskich – takich, których stopień komplikacji pozwalał na wykonanie ich z domu. W ten sposób **zabezpieczono przeszło 400 obiektów metalowych** pozyskanych przez archeologów na terenie Westerplatte.

plomby po konserwacji

Opracowano metodę oczyszczania i konserwacji pokaźnego **zbioru ołowianych plomb**, która polegała na:

- wykonaniu dokumentacji fotograficznej i opisowej stanu zachowania obiektów przed podjęciem zabiegów konserwatorskich;
- wstępnym oczyszczeniu przedmiotów z luźno związanych z podłożem zanieczyszczeń ziemistych przy pomocy narzędzi manualnych;
- przeprowadzeniu zabiegu oczyszczania poszczególnych egzemplarzy metodą elektrolityczną z zastosowaniem wodnego roztworu wodorotlenku sodu jako elektrolitu;
- oczyszczaniu rozluźnionych nawarstwień pod strumieniem bieżącej wody przy posłkowaniu się szczoteczkami o nylonowym włosiu;
- oczyszczaniu w wodzie destylowanej przy użyciu płuczki ultradźwiękowej;
- kąpieli w acetonie i suszeniu na papierowych ręcznikach;
- doczyszczaniu powierzchni szczoteczkami o odpowiednim kształcie i twardości włosa montowanymi na mikrosilniku protetycznym;
- przemyciu przedmiotów w toluenie;
- naniesieniu 10% roztworu paraloidu B-44 w toluenie jako powłoki zabezpieczającej przedmioty przed niekorzystnie działającymi czynnikami środowiska zewnętrznego;
- sporządzeniu dokumentacji konserwatorskiej opisowej i fotograficznej po zakończeniu prac.

Ciekawym przykładem przeprowadzonej w 2020 r. konserwacji obiektu o złożonej strukturze materiałowej były prace nad **niemieckim radionamiernikiem** ▶ należącym do ugrupowań partyzanckich na Wileńszczyźnie. Przedmiot znajdował się w stanie destruktu. Stwierdzono zniszczenia spowodowane korozją, rozsadzeniem mrozowym oraz karbonizacją zaprawy wapiennej na powierzchni. Radionamiernik był całkowicie zanurzony w zaprawie wapiennej, co spowodowało wzmożoną korozję elektrochemiczną. Mróz w połączeniu z wilgotnym wapnem był przyczyną rozsadzenia skrzynki oraz wewnętrznych obudów kondensatorów. Zaprawa wapienna po karbonizacji wypełniła większość przestrzeni wewnątrz urządzenia, sklejając jego poszczególne elementy oraz pokrywając większą część elementów twardą, szczelną warstwą. Śruby mocujące przedni panel do obudowy wykonane ze stali nierdzewnej były spękane. Celem prac była konserwacja zachowawcza – przygotowanie obiektu do ekspozycji i magazynowania. Założono

usunięcie zabrudzeń, nawarstwień korozyjnych i skarbonizowanego wapna w możliwym zakresie, stabilizację korozyjną i zabezpieczenie obiektu przed dalszą destrukcją. Przyjęto nie wykonywać uzupełnień. Głównym celem prac było przygotowanie obiektu do przechowywania w warunkach muzealnych.

Po sporządzeniu dokumentacji fotograficznej stanu zachowania obiekt rozmontowano. Następnie przystąpiono do usunięcia zabrudzeń powierzchniowych oraz luźnego wapna. Stosowano metody chemiczne (środki powierzchniowo czynne) i mechaniczne (odkurzenie, szczotkowanie, dłutowanie). Mimo nawilżania wodą i słabymi roztworami kwasów nie usunięto całkowicie wapna. Nawarstwień mineralnych nie usuwano do końca ze względu na zły stan podłoża ZnAl. Produkty korozji metalu z obudowy (skrzynka) i elementów z tworzyw sztucznych usuwano metodami mechanicznymi: szczotkami, punktowo mikropiaskarką. Zabezpieczenie antykorozyjne elementów metalowych wykonano przez stabilizację produktów

korozji taniną, całość powleczono roztworem Paraloidu B-44 i doszczelniono woskiem syntetycznym Cosmoloid H80. Naniesiono numery inwentarzowe i sporządzono konserwatorską dokumentację powykonawczą.

ORGANIZACJA PRACOWNI

W celu poprawy warunków wykonywania fotograficznej dokumentacji konserwatorskiej zaadaptowano jedno z pomieszczeń muzealnych. Wyposażono je w meble i stół reprodukcyjny z oświetleniem i oprogramowaniem do obróbki zdjęć. Dzięki tej inwestycji proces dokumentowania stanu zachowania przedmiotów na różnych etapach prac konserwatorskich uległ znacznej poprawie.

radioodbiornik przed konserwacją

radioodbiornik w trakcie konserwacji

radioodbiornik po konserwacji

Polacy wobec Zagłady Poles in the face of the Holocaust

Polacy wobec Zagłady
Poles in the face of the Holocaust

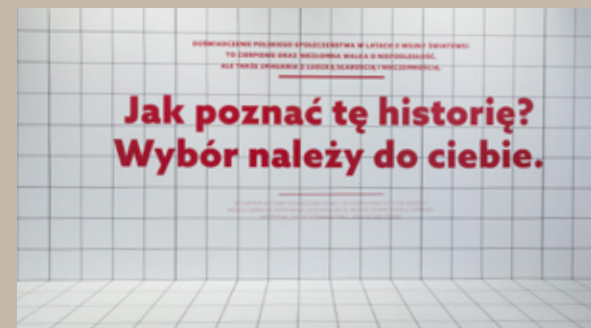

DZIAŁ WYSTAW

Dział Wystaw zajmuje się upowszechnianiem wiedzy na temat II wojny światowej poprzez przygotowanie oraz realizację nowych projektów wystawienniczych przy współpracy z pozostałymi działami MIIWŚ. Do obowiązków pracowników należy również opieka nad wystawą główną, w tym bieżące kontrolowanie jej stanu technicznego oraz odnawianie licencji na wykorzystane materiały ikonograficzne i audiowizualne.

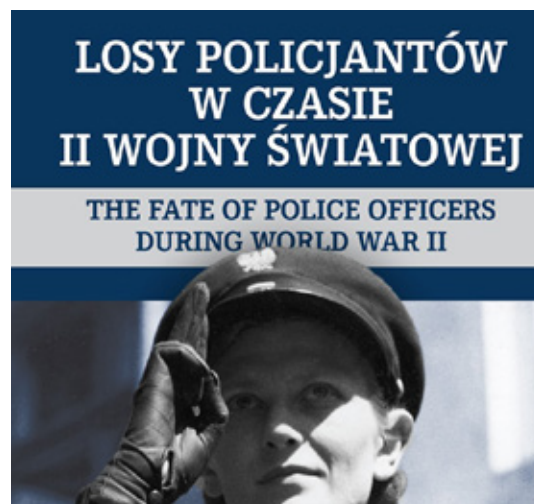
WYSTAWY CZASOWE WŁASNE

- Przygotowanie i prezentacja wystawy plenerowej **„The Airmen”** →, na którą składają się unikatowe portrety bohaterów Polskich Sił Powietrznych autorstwa fotografa Michała Solarskiego oraz zdjęcia lotników należące do zbiorów MIIWŚ. Celem autora zdjęć było dotarcie do jak największej liczby polskich żołnierzy służących w czasie wojny w Polskich Siłach Powietrznych w Wielkiej Brytanii. Wystawa jest prezentowana na placu przed MIIWŚ od 6 grudnia 2020 r. do czerwca 2021 r.
- Prezentacja ekspozycji czasowej **„Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej”** ↘ przygotowanej przez zespół pracowników MIIWŚ w związku z obchodami 80. rocznicy wybuchu II wojny światowej. Wystawa została otwarta 1 września 2019 r. i będzie prezentowana do lutego 2022 r.

WYSTAWY WŁASNE NA STRONIE INTERNETOWEJ I W MEDIACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH MIIWŚ

- Współpraca z Działem Naukowym w ramach realizowanego przez jego pracowników cyklu **#PoznajWystawęGłówną** ↗.
- Przygotowanie i prezentacja ekspozycji **„10 kwietnia 2010”** upamiętniającej 10. rocznicę katastrofy samolotu prezydenckiego TU-154M pod Smoleńskiem oraz oddającej hołd 96 ofiarom, które ponieśli tragiczną śmierć, pełniąc służbę dla swojego kraju. Wystawa składała się z 18 plansz zawierających zdjęcia i biogramy pary prezydenckiej – Marii i Lecha Kaczyńskich – oraz ofiar katastrofy związanych z Pomorzem: Anny Walentynowicz, Izabeli Jarugi-Nowackiej, Macieja Płażyńskiego, Arkadiusza Rybickiego, Leszka Solskiego, Przemysława Gosiewskiego i Andrzeja Karwety. Ekspozycja była dostępna od 10 kwietnia do 10 maja 2020 r. na stronie internetowej MIIWŚ.
- Udostępnienie wystawy panelowej **„Losy policjantów w czasie II wojny światowej”** ↘. Ekspozycja poświęcona losom funkcjonariuszy Policji Państwowej II Rzeczypospolitej w okresie II wojny światowej składa się z 12 plansz, na których tekst jest wzbogacony skanami zdjęć i dokumentów archiwalnych, pozyskanych z instytucji, muzeów, archiwów, a także zbiorów prywatnych. Wystawę udostępniono 2 czerwca 2020 r.
- Prezentacja wystawy panelowej **„Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem – agresja na Polskę 1939”**. Ekspozycja opowiada o sytuacji Polski i jej obywateli wobec niemieckiej i sowieckiej agresji w 1939 r. oraz początku okupacji. Wystawa została udostępniona 16 czerwca 2020 r.

PREZENTACJA WYSTAW CZASOWYCH Z INNYCH INSTYTUCJI

- Wystawa **„Obraz Treblinki w oczach Samuela Willenberga”** ↑. Na ekspozycji zaprezentowano rzeźby ukazujące tragiczne losy więźniów niemieckiego obozu zagłady w Treblince. Cały dramat upodlenia człowieka doświadczony przez Samuela Willenberga został przekuty w 15 rzeźb z brązu ukazujących ludzką tragedię, z której jedynie śmierć jest wyzwoleniem. Dzięki uprzejmości wdowy po artyście – Ady Krystyny Willenberg – oraz IPN, który sprowadził rzeźby z Izraela i zorganizował ogólnopolską ekspozycję, wystawę prezentowano w MIIWŚ od 15 lipca do 16 sierpnia 2020 r.

WYPOŻYCZENIE WYSTAW WŁASNYCH

- Wypożyczenie przygotowanej przez Dział Naukowy wystawy **„Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)”** IPN w Gdańsku. Ekspozycja jest poświęcona byłej więźniarce obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau i współzałożycielce tajnych organizacji w okupowanej Polsce. Jej utrzymany w narodowo-katolickim tonie *Protest!*, stanowi jeden z najbardziej znanych wyrazów sprzeciwu wobec Holokaustu. Wystawa była prezentowana przed budynkiem Instytutu od 1 kwietnia do 3 sierpnia 2020 r.
- Wypożyczenie panelowej wystawy **„Bądźcie bez litości! Bądźcie brutalni! Zniszczenie Polski jest naszym pierwszym zadaniem – agresja na Polskę 1939”** Stałemu Przedstawicielstwu RP przy UE w Brukseli w Katedrze Notre Dame de la Chapelle. Ekspozycję prezentowano od 13 do 24 września 2020 r.
- Prezentacja panelowej wystawy **„Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej”** w Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej. Ekspozycję prezentowano od 3 sierpnia do 28 września 2020 r.

INNE

- Premiera na stronie internetowej Muzeum **spaceru wirtualnego po wystawie „Dziedzictwo utracone”**. Kuratorzy ekspozycji przybliżają zjawisko niszczenia dziedzictwa przez okupantów, przypominają również o jego ratowaniu – procesie, który nigdy się nie zakończył, a którego bohaterowie, tacy jak Karol Estreicher czy Stanisław Lorentz, do dziś inspirują do troski o wspólną spuściznę. Spacer zaprezentowano w kwietniu 2020 r.
- Zrealizowanie wspólnie z Działem Naukowym dwuczęściowego wirtualnego **spaceru po wystawie czasowej „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej”** ←. Spacer został udostępniony na kanale MIIWŚ na Youtube.
- **Wdrożenie aplikacji mobilnej** na telefony komórkowe w formie audioprzewodnika, służącej do zwiedzania wystawy głównej MIIWŚ.
- Realizacja dwóch projektów współpracy Muzeum z licencjonowanymi przewodnikami. Jeden z nich polegał na **sporządzeniu dwóch autorskich opracowań** dot. wystawy głównej i wystawy czasowej „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej” w formie mini spaceru z przewodnikiem. Drugi projekt polegał na opracowaniu zbiorów specjalnych Biblioteki w celu ich przyszłego udostępniania zainteresowanym użytkownikom.
- **Przystosowanie urządzeń multimedialnych znajdujących się na wystawie głównej MIIWŚ do użytkowania bezdotykowego** w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego.
- Przeprowadzenie specjalistycznego sprzątnięcia wystawy głównej MIIWŚ w zakresie czyszczenia scenografii oraz gablot wystawienniczych.

- Współrealizacja z Działem Zbiorów cyklu zatytułowanego „Wejście w historię”.
- Przygotowanie dwóch dodatkowych plansz do wystawy panelowej „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy podczas II wojny światowej”, której otwarcie jest planowane w 2021 r. w Muzeum Langeland w Danii.

- **Realizacja prac naprawczych i modernizacyjnych na wystawie głównej MIIWŚ**. Ich celem była wymiana zdegradowanych elementów scenografii, usunięcie błędów merytorycznych wykrytych podczas eksploatacji wystawy oraz dodatkowe zabezpieczenie prezentowanych eksponatów.

MW
zeum II Wojny Światowej

DZIAŁ NAUKOWY

MW

KONFERENCJA NAUKOWA

1 września 2020 r. w sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego w MIIWŚ odbyła się konferencja naukowa zorganizowana przez Dział Naukowy: **„Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplatczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”** ←. W jej trakcie wygłoszono cztery referaty dotyczące pochówków i szczątków obrońców Westerplatte ze szczególnym uwzględnieniem wyników najnowszych badań historycznych (Wojciech Samół – MIIWŚ), archeologicznych (Filip Kuczma – MIIWŚ), genetycznych (dr hab. Andrzej Ossowski ↑ – Zakład Genetyki Sądowej PUM w Szczecinie) i procedur prawnych związanych z wydobywaniem szczątków westerplatczyków (prok. Tomasz Jankowski ↗ – Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN, Oddział w Gdańsku).

Patronat honorowy nad konferencją objął minister kultury i dziedzictwa narodowego, partnerami

organizacyjnymi wydarzeniami byli: IPN w Gdańsku oraz PUM w Szczecinie.

Konferencji towarzyszyła premiera kilku krótkich etiud filmowych zrealizowanych przez Dział Dokumentacji Filmowej i Dział Naukowy, poświęconych pięciu zidentyfikowanym obrońcom Westerplatte: kpr. Janowi Gębурze, plut. Adolfowi Petzeltowi, kpr. Bronisławowi Peruckiemu, st. strz. Władysławowi Okrasie i leg. Józefowi Kicie (poległym 2 września 1939 r. na posterunku w wartowni nr 5).

Konferencję zaszczylicili swoim udziałem przedstawiciele rodzin westerplatczyków, w tym także osoby spokrewnione ze zidentyfikowanymi żołnierzami.

Tego dnia w sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego odbyła się również **prapremiera filmu Pawła Domańskiego i Marcina Majerskiego *Obrońcy* ↗**, poświęconego poszukiwaniom, ekshumacjom i identyfikacji westerplatczyków. Film powstał we współpracy z MIIWŚ. Poprzedziła go dyskusja poprowadzona przez dr. Marka Szymaniaka (MIIWŚ) z udziałem dr. Karola Nawrockiego (dyrektora MIIWŚ), prof. Bogusława Machalińskiego (rektora PUM), prok. Andrzeja Pozorskiego (dyrektora IPN-KŚZpNP) oraz Pawła Domańskiego (reżysera filmu).

ZMIANY NA WYSTAWIE GŁÓWNEJ

Podobnie jak w zeszłym roku, na wystawie głównej MIIWŚ nie wprowadzano żadnych zmian i uzupełnień. Jedynym nowym elementem ekspozycji obecnym na niej od lutego 2020 r. jest tablica autorska, na której wymieniono poszczególne ingerencje w ekspozycję oraz nazwiska osób odpowiedzialnych za ich przygotowanie merytoryczne.

15 października 2020 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał wyrok w sprawie wytoczonej MIIWŚ przez byłe kierownictwo Muzeum żądające usunięcia nowych elementów wystawy wprowadzonych przez zespół ds. ewaluacji wystawy stałej kierowany przez dr. Marka Szymaniaka. Żądania powodów zostały w zdecydowanej większości oddalone. Sąd uznał tylko jedno z 17 roszczeń i nakazał jedynie zaprzestania wyświetlania filmu *Niezwyciężeni*, nie ustalając jednak konieczności przywrócenia pierwotnej produkcji. Wyrok nie jest prawomocny.

PROJEKTY NAUKOWE REALIZOWANE W 2020 R. PRZEZ PRACOWNIKÓW DZIAŁU NAUKOWEGO

- Westerplatte – walka, polscy żołnierze i pochówki obrońców;
- Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie – Francja (1939–1940);
- niemieckie obozy koncentracyjne i zagłady;
- niemieckie i sowieckie deportacje obywateli polskich;
- okupacja ziem wschodnich II Rzeczypospolitej przez Związek Sowiecki i III Rzeszę Niemiecką;
- prasa gadzinowa w Generalnym Gubernatorstwie.

WYSTAWA PLENEROWA „POLACY W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU”

6 października 2020 r. na placu przed MIIWŚ odbył się wernisaż wystawy plenerowej „Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku” ↓ przygotowanej przez zespół pracowników Działu Naukowego (Wojciecha Grotta, Wojciecha Samóla, dr. Marcina Kłodzińskiego) i pracownika Działu Zbiorów (Marka Zambrzyckiego). Wystawa skupia się na prezentacji losów mniejszości polskiej w Wolnym Mieście Gdańsku, kultywowaniu przez nią tradycji polskości i zachowywaniu na wielu płaszczyznach własnej tożsamości wbrew nastawionej konfrontacyjnie wobec Polaków niemieckiej większości.

CYKL WYKŁADÓW PROF. DR. HAB. MARKA KORNATA „O HISTORII WOLNEGO MIASTA GDAŃSKA NA STULECIE JEGO UTWORZENIA”

W związku z przypadającą w 2020 r. setną rocznicą utworzenia Wolnego Miasta Gdańska Dział Naukowy z inicjatywy dyrektora Muzeum dr. Karola Nawrockiego zorganizował cykl sześciu wykładów zatytułowanych: *Wolne Miasto Gdańsk: twór sztuczny – geneza i struktura* (10 marca) ↑; *Wolne Miasto Gdańsk między Niemcami a Polską i w polityce mocarstw zachodnich (1920–1925)* (7 kwietnia: online); *Locarno i niemieckie nadzieje na pokojową rewizję traktatu wersalskiego a Gdańsk (1925–1930)* (12 maja: online); *Gdańsk w szczytowej fazie napięć polsko-niemieckich (1931–1934)* (9 października: online); *Upadek Ligi Narodów i polska koncepcja układu stabilizacyjnego w sprawie Gdańska* (13 października: online); *Niemieckie żądania i oferty. Na drodze do wojny (1938–1939)* (17 listopada: online).

AKTYWNOŚĆ DZIAŁU NAUKOWEGO ONLINE

Ze względu na obostrzenia związane z pandemią koronawirusa część wydarzeń organizowanych przez Dział Naukowy została przeniesiona do rzeczywistości wirtualnej. 25 czerwca **opublikowano dyskusję wokół książki dr. Krzysztofa Raka *Polska – niespełniony sojusznik Hitlera*** ↑ (Warszawa 2019, wydawnictwo Bellona) z udziałem autora, dr. hab. Sławomira Cenckiewicza oraz prowadzącego spotkanie dr. hab. Grzegorza Berendta.

W ramach akcji #M2WSwirtualnie pracownicy Działu Naukowego w 2020 r. przygotowali

i opublikowali kilkadziesiąt materiałów ukazujących się w ramach cykli tematycznych, w tym m.in.: **#PoznajWystawęGłówną**, **#PoznajWystawęCzasową**, **#ZajrzyjDoNaszejKsiążki**, **#CzyWieszŻe**, **#WojennyDzień**, **#WojenniDowódcy**, **#WojenneKonferencje**, **#WojenneKampanie**, **#ŻycieWCzasieWojny**, **#PoznajZofięKossak**, **#PoznajJanaKowalewskiego**, **#WGdańskuSłużyliPolsce**.

W ramach spacerów wirtualnych dr hab. Karol Polejowski i Bartłomiej Garba (z Działu Wystaw) przygotowali **spacer po wystawie „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy w czasie II wojny światowej”**.

We współpracy z Działem Komunikacji i Promocji opublikowano **wirtualne spacery po wystawach przygotowanych przez pracowników Działu Naukowego**, w tym: „Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku” oraz „Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)”.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W 2020 r. wydawnictwo MłWA prowadziło działalność wydawniczą oraz promocyjną. We wspomnianym okresie opublikowano następujące tytuły:

- Grott Wojciech, *Reason before force. Lieutenant Colonel Jan Kowalewski. Biography outline/Rozum przed siłą. Podpułkownik Jan Kowalewski. Zarys biograficzny*, Gdańsk 2020, ISBN 978-83-65957-23-8, ss. 192;
- Przybylski Jacek, Wójtowicz-Podhorski Mariusz, *Pierwsi w boju. Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku*, dodatek historyczny: Marcin Kłodziński, wyd. II zmienione, Gdańsk 2020, ISBN 978-83-65957-28-3, ss. 52;

- Sommer Tomasz, *Operacja antypolska NKWD 1937-1938. Geneza i przebieg ludobójstwa popełnionego na Polakach w Związku Sowieckim*, Gdańsk 2020, ISBN 978-83-65957-30-6, ss. 528;
- *W cieniu obozu Stutthof: martyrologia więźniów w gdańskim obozie Neufahrwasser (1939-1940) i Aussenstelle Westerplatte (1939-1941)*, wstęp i oprac. Wojciech Turek, Gdańsk 2020, ISBN 978-83-65957-24-5, ss. 112;
- *Westerplatte w 7 odsłonach. Prezentacja zabytków pierwszego etapu badań archeologicznych na Westerplatte/Seven looks at Westerplatte. Presentation of the findings of the first stage of archeological research on Westerplatte*, oprac. Filip Kuczmą, Wojciech Samól, Karol Szejko, wyd. II, Gdańsk 2019, ss. 128, ISBN 978-83-65957-19-1 [dodruk].

AKTYWNOŚĆ WYDAWNICTWA MIIWŚ ONLINE

Ze względu na obostrzenia spowodowane pandemią COVID-19 wydawnictwo aktywnie włączyło się w działania zmierzające do propagowania publikacji własnych w internecie. Od 27 marca do 26 listopada 2020 r., **w ramach cyklu #ZajrzyjDoNaszejKsiążki, na stronie MIIWŚ opublikowano 10 fragmentów wybranych książek i całość monografii Marka Kornata** *Polityka zagraniczna Polski 1938–1939* ↑.

AKTYWNOŚĆ WYDAWNICTWA MIIWŚ W RAMACH „SPOTKAŃ Z HISTORIĄ”

W ciągu 2020 r. **udało się zorganizować pięć stacjonarnych promocji publikacji własnych:**

- *Krzywy obraz wojny. Armia Czerwona w Gdańsku i Prusach w 1945 r.* (22 stycznia) ✓;
- *Deportacje Polaków i obywateli polskich do Kazachstanu w latach 1936–1941* (12 lutego) ↓;
- *Pierwsi w boju. Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku* (1 września);
- *W cieniu obozu Stutthof: martyrologia więźniów w gdańskim obozie Neufahrwasser (1939–1940) i Aussenstelle Westerplatte (1939–1941)* (24 września);
- pierwszy numer rocznika „Wojna i Pamięć. Czasopismo Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku” (5 marca) ↗.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE WYDAWNICTWA MIIWŚ

W ramach działań promocyjnych **wydawnictwo zgłosiło 11 różnorodnych publikacji własnych** do udziału w Wirtualnych Targach Historycznych. Forma prezentacji obejmowała szczegółowy opis każdej z książek, udostępnienie pliku z okładką oraz linku do sklepu internetowego. Zaprezentowano również trzy banery reklamowe wybranych publikacji. Wydarzenie odbyło się w dniach 16–29 listopada 2020 r.

W listopadzie 2020 r. wydawnictwo MIIWŚ zgłosiło książkę *Materialne pozostałości konfliktów i zbrodni XX wieku w świetle najnowszych badań archeologicznych* do udziału w plebiscycie „Historia Zebrana” 2020. Uczestnictwo polegało na prezentacji publikacji, kampanii banerowej związanej z książką, a także na wewnętrznej akcji promocyjnej na profilu facebookowym Muzeum.

WSPÓŁPRACA WYDAWNICTWA MIIWŚ Z INNYMI DZIAŁAMI MUZEUM

Współpraca z Działem Komunikacji i Promocji zaowocowała uruchomieniem w grudniu 2020 r. strony internetowej wydawnictwa MIIWŚ (www.muzeum1939.pl/wydawnictwo).

Wydawnictwo MIIWŚ wraz z Działem Marketingu i Sprzedaży czynnie uczestniczy w rozwoju sklepu internetowego MIIWŚ, dostarczając stosowne materiały tekstowe i ilustracyjne.

Bardzo dużą popularnością cieszyła się przeprowadzona w marcu i kwietniu 2020 r. akcja „Maska i książka”, dzięki której udało się dostarczyć do odbiorców na terenie Trójmiasta **18 000** przesyłek złożonych z масечki ochronnej i książki opublikowanej przez wydawnictwo.

BIBLIOTEKA

Do głównych zadań Biblioteki Muzeum należy gromadzenie zbiorów bibliotecznych i udostępnianie ich czytelnikom. W 2020 r. powiększyła swoją kolekcję o 2155 jednostek inwentarzowych, w tym 1243 zostały pozyskane jako dary i inny sposób nabycia oraz 912 jako zakupy. Do końca 2020 r. Biblioteka zgromadziła łącznie 32 192 pozycje wydane w ponad 30 językach.

Księgozbiór Biblioteki koncentruje się wokół tematyki II wojny światowej i jej następstw. Ponadto w jej zbiorach znajdują się publikacje z zakresu konserwacji, restauracji oraz zabezpieczania muzealiów. Biblioteka gromadzi również materiały pomocnicze do pracy w innych działach Muzeum.

W 2020 r. Bibliotekę czytelnicy **odwiedzili 687 razy** i skorzystali z ponad **935 publikacji**.

W 2020 r. do zadań Biblioteki należało:

- pozyskiwanie publikacji przez zakup, darowiznę oraz inne sposoby nabycia;
- opracowanie, ewidencja i zabezpieczenie nowych nabytków;
- udostępnianie zbiorów czytelnikom;
- udzielanie informacji bibliograficznej i przeprowadzanie kwerend dla użytkowników Biblioteki;
- przygotowanie w ramach akcji #M2WSwirtualnie kilkunastu bibliografii na różne tematy związane z II wojną światową;
- przygotowanie i wdrożenie w życie nowego regulaminu udostępniania zbiorów bibliotecznych w oparciu o wytyczne Biblioteki Narodowej, Ministerstwa Rozwoju oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego.

Dodatkowo w 2020 r. Bibliotekę **163 razy** odwiedzili **wolontariusze, którzy przepracowali prawie 494 godziny przy transkrypcji notacji filmowych ze świadkami historii**.

W 2020 r. Biblioteka znalazła się w niecodziennej sytuacji w związku z pandemią COVID-19. Od marca do czerwca 2020 r. była nieczynna, a jej pracownicy wykonywali swoje obowiązki zdalnie. Od końca czerwca Biblioteka wznowiła udostępnianie zbiorów, funkcjonując w warunkach reżimu sanitarnego. W listopadzie 2020 r. została ponownie zamknięta wraz z Muzeum z powodu kolejnej fali koronawirusa. Mimo utrudnień Biblioteka prowadziła nieprzerwanie swoją działalność, zachowując wszelkie zalecane w pandemii środki bezpieczeństwa.

PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BIBLIOTEKI

- Zambrzycki Marek, *Nadmiar w muzeum, czyli krach myślenia liniowego*, Muzealnictwo.com, 2020;
- Zambrzycki Marek, *Wystawy i zagrożenia – para nieodłączna*, Muzealnictwo.com, 2020;
- Zambrzycki Marek, *W galaktyce wystaw dialogicznych*, Muzealnictwo.com, 2020;
- Zambrzycki Marek, *Topos utraty na wystawach narracyjnych. Jak pokazać coś, czego nie ma?*, „Studia i Materiały Lubelskie” 2020, t. 22.

DZIAŁ EDUKACYJNY

MJN

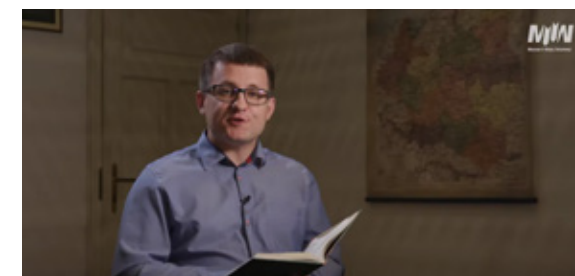
Oferta Działu Edukacyjnego w 2020 r. zawierała w sumie 14 tematów lekcji i warsztatów muzealnych przeprowadzanych na wystawie dla dzieci „Podróż w czasie” oraz na ekspozycji głównej. W ciągu całego roku, z uwagi na obowiązujące przez wiele miesięcy obostrzenia związane z pandemią COVID-19, przeprowadzono 56 zajęć, w których wzięło udział ok. 1400 osób. Ich uczestnikami były dzieci i młodzież szkolna z regionu i kraju.

W ramach projektu „Pamiętajmy o naszych bohaterach” kilka spotkań zostało zrealizowanych we współpracy ze Stowarzyszeniem Brzostek Top Team. Odbyły się także warsztaty tematyczne dla Chorągwi Gdańskiej ZHP i zajęcia w języku angielskim dla młodzieży z American School of Warsaw. Zorganizowano również oprowadzanie kuratorskie po wystawie głównej dla muzealników z Muzeum Tradycji Niepodległościowej w Łodzi. W ramach działań na rzecz osób niepełnosprawnych i grup wykluczonych nawiązano współpracę z Fundacją „Obudź Nadzieję”. Przeprowadzono również zajęcia dla dzieci i młodzieży z gdańskiej Biskupiej Górki. 25 maja 2020 r., w 72. rocznicę zamordowania Witolda Pileckiego, pod pomnikiem rotmistrza przed gmachem MIIWŚ odbyła się **uroczystość upamiętniająca bohatera** ←. W spotkaniu udział wzięli m.in. uczniowie z Zespołu Szkół Morskich im. Bohaterskich Obrońców Westerplatte w Gdańsku. W trakcie rocznicowych

obchodów wybuchu Powstania Warszawskiego na placu przed Muzeum przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla najmłodszych – w ich czasie wraz z grupą rekonstruktorów prezentowano umundurowanie i broń używane przez powstańców.

Z kolei 2 sierpnia na terenie kwatery AK na cmentarzu Łostowickim w Gdańsku wspólnie z młodzieżą przeprowadzono **apel pamięci** ↓. We współpracy z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem „Klub Szkół Westerplatte” w dniach 31 sierpnia–2 września 2020 r. zorganizowano IX Spotkanie Rodzin Westerplaczyków w Gdańsku. Jego uczestnicy wzięli udział m.in. w uroczystym porannym apelu na Westerplatte, zwiedzaniu niemieckiego nazistowskiego obozu koncentracyjnego i zagłady Stutthof oraz w konferencji naukowej w MIIWŚ: „Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplaczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”.

#HISTORIECZYTANEM2WŚ

Celem projektu było przybliżenie dzieciom i młodzieży trudnych kwestii związanych z II wojną światową za pomocą wybranych pozycji książkowych kierowanych do tej grupy wiekowej. Widzów zapoznano z obszernymi fragmentami książki Andrzeja Perepeczki *Jędrus. Chłopak ze Lwowa* ↑ oraz *Gdyby gwiazdy mogły mówić* Batszewy Dagan.

#M2WSWIRTUALNIE

W ramach akcji prezentowano interesujące materiały i ciekawostki, przedstawiano wartościowe i nowe projekty Muzeum. Nawiązywały one do ważnych rocznic, postaci historycznych oraz eksponatów znajdujących się na wystawach stałych i czasowych MIIWŚ.

Pracownicy Działu Edukacyjnego przygotowali następujące tematy wraz z kartami pracy, opublikowane na stronie internetowej Muzeum: Elżbieta Zawacka ps. „Zo”; „Akcja Kopernik”; Umundurowanie i wyposażenie polskich żołnierzy we wrześniu 1939 r.; Papież, który kiedyś był Lolkiem...; Miś Wojtek;

Polskie Państwo Podziemne – tajne nauczanie;
Polskie ordery i odznaczenia; Polacy w Wolnym
Mieście Gdańsku; Bitwy polskich żołnierzy: Narwik
1940; Agnieszka Dowbor-Muśnicka; Kawaleria prze-
ciw czołgom – kłamstwo, które stało się mitem;
Satyra walcząca; Kuchnia w czasie okupacji;
Sekrety Enigmy; Powstanie Warszawskie; Ulica
przedwojennego miasta.

Ponadto w ramach projektu pracownicy Działu
Edukacyjnego zrealizowali nagrania filmowe doty-
czące edukacji w dwudziestoleciu międzywojennym ↑,
okupacyjnych losów polskiej rodziny oraz pracy przy-
musowej w III Rzeszy Niemieckiej.

CYKL KONCERTÓW I PRELEKCJI POŚWIĘCONYCH PAMIĘCI BŁOGOSŁAWIONYCH KSIĘŻY MĘCZENNIKÓW PEŁNIĄCYCH POSŁUGĘ W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU

Każde z wydarzeń muzycznych poprzedzała prelekcja
pracownika Działu Edukacyjnego poświęcona
wybitnemu duchownemu w powiązaniu z dziejami
parafii, na terenie której prowadził działalność
duszpasterską i patriotyczną: **15 listopada** –
bł. ks. Bronisławowi Komorowskiemu i parafii
św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Gdańsku;
6 grudnia – bł. ks. Marianowi Góreckiemu i parafii
św. Jadwigi Śląskiej w Gdańsku; oraz **13 grudnia** –

bł. ks. Franciszkowi Rogaczewskiemu parafii Chrystusa
Króla w Gdańsku ↑. Wystąpienie edukatora oprócz opisu
sylwetki błogosławionego i jego działalności na niwie
kapłańskiej, patriotycznej i społecznej zawierało
także opis trudnej sytuacji Polaków w Wolnym Mieście
Gdańsku. Zespół Folk Acoustic wykonywał utwory
ze swej płyty *Piaśnicki lament*, na której znalazły się
piosenki nawiązujące do wierszy z tomiku *Piaśnica
oczyma poetów*.

PRZEDSTAWIENIE NIEDŹWIEDŹ WOJTEK. BAJKA, KTÓRA WYDARZYŁA SIĘ NAPRAWDĘ

Pracownicy Działu Edukacyjnego współorganizowali
razem z Fundacją „Sport i Zabawa” projekt edukacyjny
dla dzieci: „Historia niedźwiedzia Wojtka” ↑. W jego
rezultacie przedstawienie teatralne dla przedszko-
laków zostało zrealizowane w ok. 100 placówkach
oświatowych.

DZIAŁ WYDARZEŃ KULTURALNYCH

MJN

Dział Wydarzeń Kulturalnych zajmuje się organizacją wszelkich przedsięwzięć związanych z kulturą. Jego praca skupia się na przygotowywaniu koncertów, spektakli, wystaw, wieczorów autorskich oraz wydarzeń specjalnych. Prowadzi szeroką współpracę z wieloma instytucjami kultury, a także bezpośrednio z artystami. Podejmowane działania owocują licznymi projektami nawiązującymi do kultury przedwojennej Polski, które upamiętniają daty ważnych wydarzeń II wojny światowej. Podczas wszystkich zeszłorocznych przedsięwzięć zachowano obostrzenia związane z pandemią COVID-19. Każdy z koncertów został zarejestrowany – jest dostępny w internetowych kanałach MIIWŚ. Niektóre z wydarzeń utrwalono na płytach CD/DVD.

W 2020 r. zorganizowano następujące wydarzenia:

KONCERTY

- 1 lutego – koncert **z okazji 100. rocznicy zaślubin Polski z morzem**. W repertuarze znalazły się m.in. utwory: *Pomorski szumi wiatr* Henryka Jabłońskiego, *Suita kaszubska* Anny Ročławskiej-Musińczyk, *Od morza jesteśmy* Leona Łukaszewskiego czy *Ave maris Stella* Pawła Łukaszewskiego w wykonaniu Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis.
- 1 marca – koncert w wykonaniu Lecha Makowieckiego z zespołem Zayazd z **okazji Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych** – będącego hołdem dla żołnierzy drugiej konspiracji za świadectwo męstwa i niezłomnej postawy patriotycznej.
- 1 sierpnia – **obchody 76. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego** ↓, apel pamięci

połączony z koncertem piosenki powstańczej. Na scenie wystąpili: Agnieszka Oszczyk, kwartet DownTown Brass, Chór Kameralny Discantus oraz pianistka Ewa Sarwińska-Kowalczyk.

- 15 sierpnia – koncert z okazji **100-lecia Bitwy Warszawskiej**. Wystąpił Polski Chór Kameralny Schola Cantorum Gedanensis pod batutą maestro Jana Łukaszewskiego. Wydarzenie było wspólnym przedsięwzięciem MIIWŚ, Narodowego Centrum Kultury w Warszawie oraz Polskiego Chóru Kameralnego Schola Cantorum Gedanensis.
- 17 września – koncert zespołu **Luxtorpeda** ↓ ku pamięci rtm. Witolda Pileckiego, **w ramach uroczystości upamiętniających 81. rocznicę zbrojnego ataku ZSRS na Polskę**. Wydarzenie zostało zorganizowane wspólnie z Fundacją Młodzi dla Polski Trójmiasto.

- 18 października – koncert **„W hołdzie Polakom w Wolnym Mieście Gdańsku w 100-lecie utworzenia”** w kościele pw. Chrystusa Króla w Gdańsku ↓. Wystąpili: Agnieszka Tomaszewska – sopran, Cappella Gedanensis na instrumentach historycznych pod dyrekcją koncertmistrzyni Katarzyny Kowacz.
- 11 listopada – koncert **„W Hołdzie Niepodległości” z okazji 102. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości** w bazylice św. Brygidy w Gdańsku. Wystąpili: Halina Mlynkova, Zofia Tartas, Chór Music Everywhere, Chór Kameralny Discantus, Sea Orchestra, dyrygent Sabrina Stachel, Małe TGD, Ewa Sarwińska-Kowalczyk – fortepian, Adam Tański – organy, Arkadiusz Krawiel – cymbały wileńskie. Wydarzenie było transmitowane przez TVP3 Gdańsk.
- **Cykl koncertów** połączonych z wykładami **„Błogosławieni Kapłani polscy w Wolnym Mieście Gdańsku”** 15 listopada, 6 grudnia i 13 grudnia. Wydarzenia odbyły się w trzech gdańskich kościołach: św. Stanisława Biskupa i Męczennika, św. Jadwigi Śląskiej oraz Chrystusa Króla.

SPEKTAKLE

W sali konferencyjnej im. Jana Olszewskiego w Muzeum II Wojny Światowej odbył się monodram **Melduję Tobie Polsko** zrealizowany przez Agencję Kreacji Teatr Telewizji i TVP3 Gdańsk ↓.

WYDARZENIA SPECJALNE

- Rozpoczęto **projekt „Marian Hemar”**, w ramach którego zostanie nagrana płyta z muzyką tego artysty. W tym celu zrobiono rozeznanie dotyczące produkcji: kwestie związane z ZAiKS, napisanie aranżacji, znalezienie wykonawców i muzyków, przygotowanie nagrania, miks i mastering, tłoczenia płyt i druku opakowań. Działaniom tym towarzyszył konkurs kompozytorski ↑ na utwór wokalny do tekstów Mariana Hemara, który wyłonił trzech autorów opracowań na płycie. Muzeum planuje szeroką promocję tego projektu, nagranie teledysku oraz przygotowanie koncertu.
- We wrześniu ogłoszono **konkurs „Pro Bono Poloniae”** skierowany do organizacji pozarządowych, chórów i zespołów muzycznych promujących kulturę polską w kraju i za granicą, uwzględniając historię Polski w latach 1939–1945. Zwieńczony został uroczystą galą wręczenia nagród oraz koncertem „Requiem” Wolfganga A. Mozarta, poświęconym osobie śp. Dawida Krupeja ↑. Wystąpili: Akademicki Chór Politechniki Gdańskiej, Orkiestra Kameralna Progress, Anna Fabrello – sopran, Paulina Grabarz-Szmajd – alt, Leszek Holec – bas, Michał Jopek – tenor, Mariusz Mróz – dyrygent.

ZADANIA PODCZAS PANDEMII COVID-19

- W czerwcu 2020 r. podtrzymano próby młodzięwej grupy teatralnej w formie zajęć online. Były to ćwiczenia mające na celu rozwój umiejętności przekazywania emocji przez głos, mimikę i gesty, czyli kompetencji niezbędnych w pracy aktorskiej.
- Pracowano przy wydarzeniach i projektach zaplanowanych na III i IV kwartał 2020 r., którymi były: festiwal polskich filmów animowanych Young Animation, koncert „Kantata dla 108. Męczenników II Wojny Światowej”, Europejska Noc Muzeów, „Zmieniając perspektywę. Edycja II” – młodzięwa grupa teatralna, koncert z udziałem orkiestry Camerata Gedanica. Prowadzono działania związane z ich organizacją, takie jak: korespondencja mailowa, kontakty telefoniczne, ustalenia z innymi działami Muzeum, przygotowywanie umów, regulaminów i wniosków finansowych. Ponadto podjęto kontakt z Filmoteką Narodową – Instytutem Audiowizualnym w celu wykorzystania wybranych fragmentów filmu *Kanał* i *Zakazane piosenki* do planowanej cyfrowej wersji wydarzenia związanego z obchodami 1 sierpnia – rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego.
- Planowano i przygotowywano zadania związane z jesienną edycją Europejskiej Nocy Muzeów. Podtrzymano większość ustaleń ze wcześniejszych scenariuszy i czterech spotkań w trybie online Działu Edukacji i Działu Wydarzeń Kulturalnych z zastępcą dyrektora Muzeum dr. Tomaszem Szturo. Po otrzymaniu informacji o odwołaniu tego-roczonej edycji Europejskiej Nocy Muzeów przeformułowano część projektów wykorzystanych w scenariuszu wydarzenia (na jesień zaplanowano

m.in. wizualizację przestrzenną o roboczej nazwie „Świat w ruinie”, złożoną z portretów ofiar II wojny światowej i artystycznej konstrukcji przestrzennej).

- Podjęto działania mające na celu umożliwienie przeprowadzania relacji na żywo (streamingu) z wydarzeń organizowanych w sali konferencyjnej; przewidywano, że po powrocie z pracy w trybie zdalnym, po zniesieniu części obostrzeń, niejednokrotnie pojawi się konieczność skorzystania z tej formy realizacji eventów.
- Zgromadzono dokumentację dotyczącą wystaw czasowych realizowanych przez Dział Wydarzeń Kulturalnych w latach 2017–2018 w celu przekazania plansz wystawowych i uzupełnionej dokumentacji Działowi Wystaw:
 1. „Tak, tak; nie, nie. Zofia Kossak (Szczucka-Szatkowska)”,
 2. „Polacy ratujący Żydów podczas okupacji niemieckiej”,
 3. „Bokserzy w piekle obozów”,
 4. wystawa okolicznościowa poświęcona żołnierzom niepodległej Polski w ramach Dnia Zadusznego w 2017 r.
- Prowadzono prace nad powstaniem regulaminu wydarzeń kulturalnych odbywających się w Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, w konsultacji z innymi działami oraz pod opieką prawną.
- Aktywnie uczestniczono w projekcie #M2WS-wirtualnie: Dział Wydarzeń Kulturalnych przygotowywał do dwóch wpisów w ciągu tygodnia w celu ich publikacji w social mediach Muzeum.

Przygotowywano trzy rodzaje publikacji w mediach społecznościowych:

- dział zwrócił się do dotychczas współpracujących z nim muzyków/zespołów z prośbą o nagranie znanej piosenki z dwudziestolecia międzywojennego w wersji instrumentalnej. Do tego wykonania Dział Dokumentacji Filmowej zrealizował wideo z tekstem tak, by powstał utwór w formie przypominającej karaoke. W ramach pomysłu ukazały się dotychczas trzy piosenki: *Ułani, ułani, Bez przerwy śmieję się i Umówiłem się z nią na dziewiątą*;
- cykl roboczo nazwany przez Dział Wydarzeń Kulturalnych „Kultura pod okupacją”. W jego ramach pracownicy przygotowywali teksty dotyczące wojennych losów twórców kultury. Napisano artykuły przybliżające postaci: Władysława Szpilmana, Józefa Szajny, Mariana Hemara i Władysława Sebyły;
- dział przypominał dotychczasowe wydarzenia, udokumentowane w formie nagrania wideo: widowisko muzyczne „Tak zaczynała się wojna”, drugie urodziny MIIWŚ i koncert „W hołdzie wolności”.

DZIAŁ DOKUMENTACJI FILMOWEJ

MJN

Do zadań Działu Dokumentacji Filmowej należy tworzenie dokumentacji audiowizualnej, jego archiwizacja, opracowanie i udostępnianie. Dział odpowiada również za prowadzenie portalu „Historii mówionej” i Kina Muzeum, w tym za prezentowany w nim repertuar i organizowane wydarzenia.

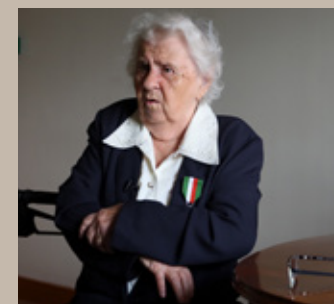

Za jedno z priorytetowych zadań Działu Dokumentacji Filmowej uznaje się realizację notacji filmowych ze świadkami historii. Panująca pandemia COVID-19 mocno ograniczyła możliwości w tym zakresie. Ryzyko zarażenia osób starszych wpłynęło na czasowe zawieszenie tego rodzaju kontaktów. Mimo tych trudności udało się zrealizować **24 notacje filmowe** (3 w Polsce, 12 w Australii, 8 w Nowej Zelandii i 1 w Wielkiej Brytanii). Do końca 2020 r. **Muzeum przeprowadziło 464 notacji**. Zbiór ten wzbogacił dodatkowo w minionym roku zakupem autorskich nagrań filmowych 49 świadków historii zrealizowanych przez prof. nadzw. dr hab. Zbigniewa Wawra. W zbiorze działu znajduje się również 46 notacji filmowych pozyskanych w ubiegłych latach od Fundacji

Filmowej Armii Krajowej. Łącznie zatem dział dysponuje 559 relacjami świadków historii. Odrębnym katalogiem jest zbiór 76 dokumentacji filmowych wykonanych w miejscach ważnych wydarzeń dla historii Polski w XX w. – zasadniczo poza granicami kraju.

Notacje są szeroko wykorzystywane przez pracowników merytorycznych Muzeum, a przede wszystkim w bieżących realizacjach filmowych działu. Utworzenie w listopadzie 2019 r. portalu „Historii mówionej” dało również możliwość zapoznania z ich treścią szersze grono społeczne. Dzięki promocji portalu w mediach społecznościowych cieszy się on dużym zainteresowaniem i jest chętnie odwiedzany. Jego zaletą jest nie tylko możliwość odsłuchania nagrań, ale i pobrania transkrypcji. Do końca 2020 r. **na portalu znalazło się 65 notacji filmowych ze świadkami historii o łącznym czasie trwania 78 godz., a także 16 krótkich form filmowych i 39 audycji radiowych**. W tym roku pracownicy Muzeum wykonali 176 transkrypcji podstawowych (łączny czas nagrań 206 godz.), 101 korekt merytorycznych I i II stopnia (łączny czas nagrań 142 godz.) i 55 korekt językowych (łączny czas nagrań 58 godz.). Transkrypcje sporządzali pracownicy Działu Dokumentacji Filmowej i pracownicy delegowani z innych działów, głównie z Działu Marketingu i Sprzedaży.

Wynikająca z pandemii konieczność przeniesienia aktywności Muzeum do mediów społecznościowych spowodowała znaczne obciążenie pionu filmowego działu. W niniejszym roku zrealizował on **117 zadań o charakterze filmowym**. Były to wywiady, wykłady, lekcje edukacyjne, zapowiedzi i relacje z wydarzeń, spoty, reportaże, materiały promocyjne i inne formy filmowe. Na wyróżnienie zasługuje realizacja dokumentów filmowych *Zamknąć, zniszczyć, obsiać trawą... Getto warszawskie we wspomnieniach Stanisława Soszyńskiego*, *Dzieci sowieckich deportacji*

i pięciu portretów filmowych poległych westerplatczyków. Wyrazem uznania dla wartości i jakości tworzonych przez dział materiałów filmowych były **dwie nagrody przyznane decyzją międzynarodowego i narodowego jury pod przewodnictwem Zbigniewa Żmudzkiego w 15. edycji Festiwalu FilmAT**. W części międzynarodowej w kategorii „Dokumenty i reportaże TV” pierwszą nagrodę w podkategorii „Historia i dziedzictwo do 30 minut” otrzymały *Dzieci sowieckich deportacji*. W części krajowej w kategorii „Dokumenty i reportaże telewizyjne” w podkategorii „Historia i dziedzictwo” pierwszą nagrodę otrzymał *Powrót do Janowej Doliny*.

W związku z inwestycją budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 w połowie roku trzech pracowników działu skierowano do dodatkowych zadań związanych z planowaną ekspozycją, a przede wszystkim do kwerend archiwaliów filmowych i innych. Badania dotyczyły zasadniczo zagadnień Westerplatte, Gdańska i kampanii polskiej w 1939 r. Z powodu obostrzeń związanych z pandemią zagrańniczne kwerendy, tam, gdzie było to możliwe, przeprowadzono online – dotyczy to głównie archiwów w Stanach Zjednoczonych, Niemczech i Szwajcarii. Na terenie Polski kwerendy udało się zrealizować m.in. w Urzędzie ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych, w Archiwum IPN i w szczególnie ważnej dla podjętych tematów FilMOTECE Narodowej FINA. Dało to możliwość poznania i pozyskania bogatych zbiorów. Działania te są kontynuowane.

KINO MUZEUM

Istotnym zadaniem Działu Dokumentacji Filmowej jest prowadzenie Kina Muzeum. Nawiązuje ono do tradycji kameralnych kin studyjnych. W minionych latach zdobyło sobie uznanie nie tylko trójmiejskich widzów. Zgodnie z założeniami pokazywane są tu ambitne tytuły filmowe o dużych wartościach artystycznych i edukacyjnych, ponadto odbywają się pokazy premierowe, dzięki czemu widzowie mogą poznać wiele nowości filmowych. W ramach cyklu „Kinohistoria” prezentowane są filmy o tematyce wojennej i historycznej, a w cyklu „W starym kinie” przedstawiany jest dorobek polskiego kina przedwojennego. Obok regularnych projekcji w kinie są organizowane różnego rodzaju przeglądy i spotkania, w których uczestniczą filmoznawcy, historycy, a także goście specjaliści, w tym aktorzy i twórcy filmowi.

W 2020 r. w Kinie Muzeum pokazano **33 tytuły filmowe podczas 191 projekcji**. W okresie od 13 marca do 18 czerwca oraz od 1 listopada do 31 grudnia 2020 r. kino było zamknięte z powodu trwającej pandemii wirusa SARS-Cov-2.

W tym roku odbyły się następujące wydarzenia specjalne:

- luty: projekcje specjalne filmów *Historia małżeńska* i *Poznajmy się jeszcze raz* połączone z wykładami psychologów. Pokazy odbyły się w ramach Tygodnia Małżeństw;
- luty: projekcja filmu dokumentalnego *Pamięć jest naszą ojczyzną* ➤ oraz spotkanie z reżyserem filmu Jonathanem Durandem. Pokaz odbył się w ramach obchodów 80. rocznicy sowieckich deportacji Polaków;

- marzec: projekcja filmu dokumentalnego *Milczące pokolenie* oraz spotkanie z reżyserem i głównym bohaterem filmu. Pokaz odbył się w ramach obchodów Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych;
- sierpień: specjalne pokazy filmów: *7 dni do powstania*, *Pasta 1944 – 100 lat historii*, *Powstanie i medycyna*. *Chcieliśmy żyć* zorganizowane w celu upamiętnienia 76. rocznicy wybuchu Powstania Warszawskiego;

- wrzesień: uroczysta premiera z udziałem twórców filmu *Obrońcy* (reż. Paweł Domański). Pokaz wraz z dyskusją wokół filmu były częścią programu obchodów 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej;
- listopad: zamknięty pokaz filmu *Ulica Graniczna* (reż. Aleksander Ford) w 80. rocznicę zamknięcia getta warszawskiego. Podczas wydarzenia zaprezentowano krótki film *Zamknąć, zniszczyć, obsiać trawą...* zrealizowany przez Dział Dokumentacji Filmowej.

DZIAŁ KONTAKTÓW MIĘDZYNARODOWYCH

Aktywność Działu Kontaktów Międzynarodowych skupia się na relacjach z partnerami zagranicznymi – z muzeami, archiwami czy uczelniami wyższymi na całym świecie. Realizowane projekty międzynarodowe obejmują również współpracę z polskimi i zagranicznymi placówkami dyplomatycznymi.

Pandemia COVID-19 w 2020 r. ograniczyła możliwość kontaktów z partnerami zewnętrznymi. Towarzyszące jej obostrzenia sprawiły, że wiele rodzajów aktywności przeniesiono do sfery wirtualnej. Podobne zmiany zaszły w przestrzeni działań międzynarodowych.

Zaplanowane na 2020 r. przedsięwzięcia z udziałem zagranicznych partnerów zostały przesunięte na późniejszy termin. Po ogłoszeniu pierwszego lockdownu w marcu podjęto decyzję o przełożeniu II edycji planowanego międzynarodowego forum WBMF (World Battlefield Museums Forum) na termin późniejszy (2021 lub 2022 r.). Podobny los spotkał II edycję konkursu na nagrodę im. płk. Jana Kowalewskiego „Rozum przed siłą” promującego naukowców oraz muzealników z zagranicy i z Polski.

Pierwsza edycja forum WBMF odbyła się w 2018 r. Ze względu na planowaną inwestycję Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 do Gdańska zaproszono przedstawicieli muzeów pól bitew z Europy i ze świata i zainicjowano dyskusję na temat upamiętniania i zarządzania polami bitew – miejscami, które budują tożsamość historyczną poszczególnych narodów. Goszczono wówczas przedstawicieli z USA, Turcji, Belgii, Francji, Bułgarii, Ukrainy czy Grecji.

Z powodu sytuacji epidemicznej II działania związane z forum postanowiono rozpowszechnić w strefie online. W związku z tym w internecie zainicjowano i przeprowadzono następujące projekty (zakończone lub w trakcie):

PLATFORMA WBMF.ONLINE

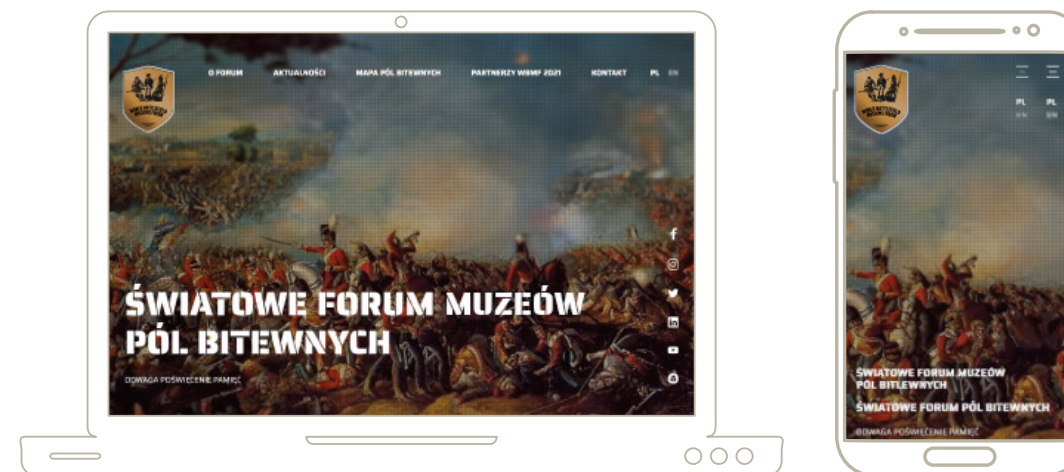
Platforma WBMF.online ↗ jest wirtualną przestrzenią, która zrzesza muzea i instytucje – opiekunów pól bitew z całego świata. Została stworzona jako uzupełnienie konferencji WBMF. Umożliwia stały kontakt między partnerami konferencji, wymianę informacji o charakterze naukowym oraz dzielenie się wiedzą i doświadczeniem pozyskanymi w trakcie tworzenia ważnych dla poszczególnych narodów miejsc pamięci oraz bitewnych pomników historii.

Treści naukowe publikowane na stronie mają promować ideę konferencji WBMF, a także ogólne zwiększenie zainteresowania tematem pól bitewnych, sposobami ich upamiętniania czy świadomość ich roli w szerzeniu tożsamości historycznej w obliczu rozwoju turystyki komercyjnej.

Platformę stworzono w dwóch wersjach językowych – polskiej oraz angielskiej.

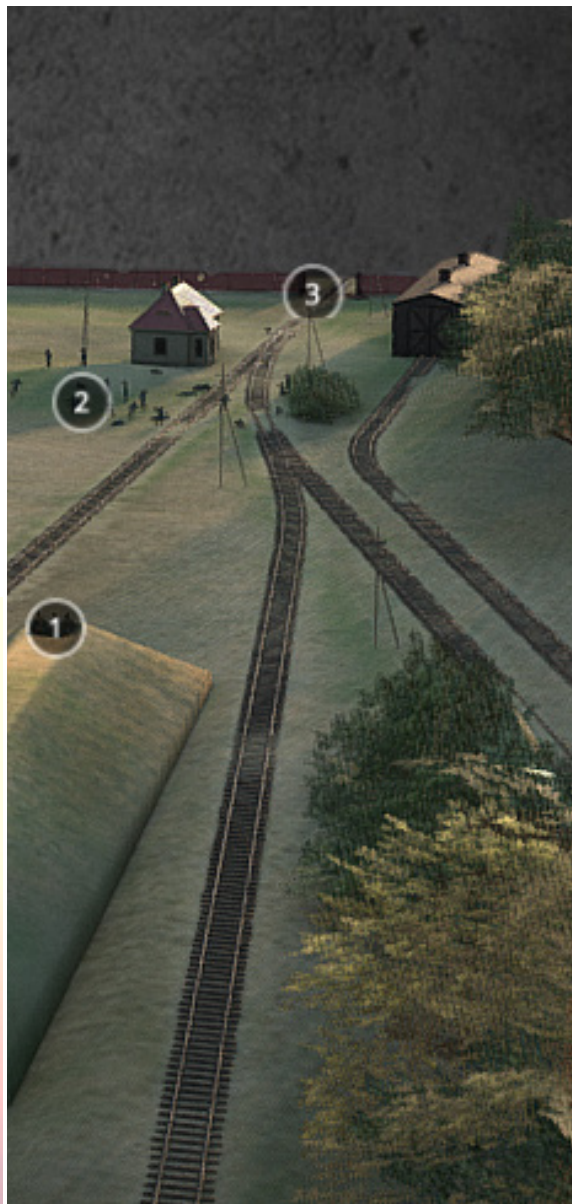
INFOGRAFIKI *WORLD'S ICONIC BATTLEFIELDS*

Na platformie znajduje się również zakładka popularnonaukowa i edukacyjna. Dla pasjonatów historii – tych młodszych i tych starszych – powstała baza ciekawych informacji na temat przełomowych historycznych batalii. Mapa Pól Bitewnych przenosi użytkowników w świat bitew, oferując im ciekawe, przejrzyste infografiki, poczynając od bitwy pod Maratonem w 490 r. p.n.e. czy bitwy Germanów z Legionami Rzymskimi w Lesie Teutoburskim w 9 r. n.e., aż do zmagania bitewnych I oraz II wojny światowej. Infografiki mają dwie wersje językowe – polską oraz angielską.

MODELE 3D VR NA SKETCHFAB.COM

Dla wzbogacenia i urozmaicenia informacji o wielkich bitwach zainicjowano projekt stworzenia modeli 3D VR uczestników poszczególnych bitew ukazanych w infografikach na stronie WBMF.online. Grafiki 3D dostępne z poziomu strony www lub na platformie sketchfab.com znalazły się w pierwszej dziesiątce najlepszych projektów na świecie w sekcji Cultural and Historical Heritage in 2020. Prezentację Muzeum w ciągu pierwszych trzech tygodni od jej opublikowania zobaczyło kilka tysięcy internautów. Modele można oglądać na komputerze, smartfonie czy goglach 3D VR.

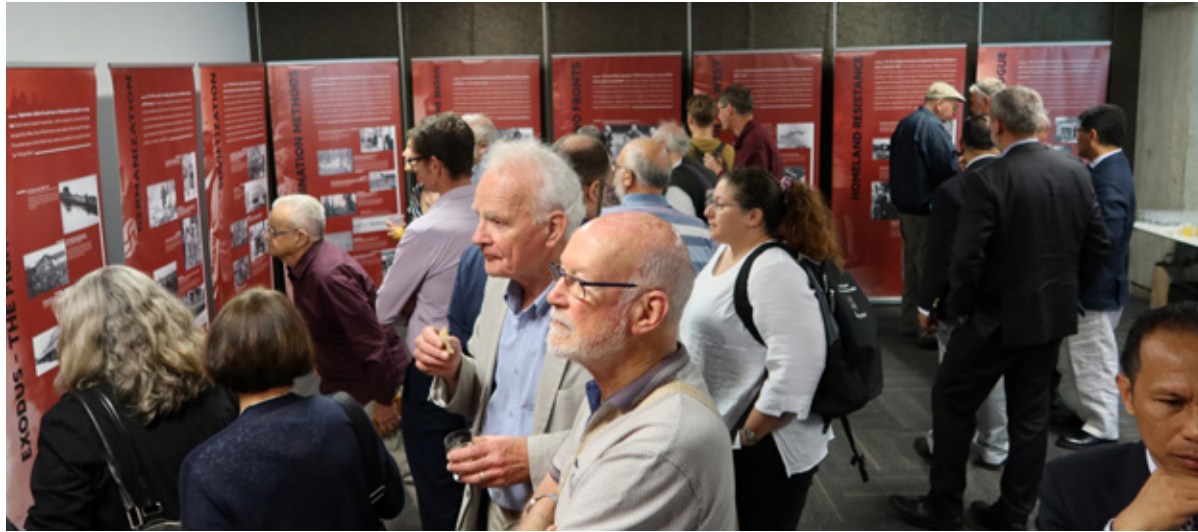

„CYFROWE WESTERPLATTE”

Dział Kontaktów Międzynarodowych wraz z Działem Komunikacji i Promocji uruchomił projekt „Cyfrowe Westerplatte” ↓ (będący częścią większego projektu – platformy WBMF.online). Jesteśmy jednym z pierwszych muzeów na świecie, które zrealizowało projekt wykorzystujący jednocześnie technologie

wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości 3D do cyfrowego odtworzenia historycznych scen i miejsc – w tym przypadku WST z 1939 r. Użytkownicy mogą oglądać i zwiedzać budynek stacji, teren przed bramą kolejową, magazyny i pobliskie budynki. Ponadto mają szansę zapoznać się z mało znanym, tragicznym epizodem z obrony Westerplatte – historią zawiadowcy stacji kolejowej na Westerplatte st. sierż. Wojciecha Najsarka. **Projekt „Cyfrowe Westerplatte” otrzymał wyróżnienie w kategorii „Startup. Najlepsze rozwiązanie technologiczne” w konkursie „Orzeł Innowacji” dziennika „Rzeczpospolita”.**

AUDYCJE RADIOWE WORLD HERITAGE BATTLEFIELDS

Idea Światowego Forum Muzeów Pól Bitewnych oraz nawiązanie do szerokiej narracji o upamiętnianiu pól bitewnych powróci w cyklu siedmiu audycji popularno-naukowych pod tytułem World Heritage Battlefields realizowanych przez MIIWŚ we współpracy z Radiem Gdańsk. Przygotowanie do realizacji rozpoczęły się już w październiku 2020 r. Audycje będą kierowane do pasjonatów historii i emitowane w języku angielskim, co dodatkowo wzbogaci ich aspekt edukacyjny. Głosów użyć historycy MIIWŚ, przedstawiciele instytucji współpracujących z Muzeum w ramach projektu WBMF oraz niezależni eksperci-historycy, autorytety w dziedzinie poszczególnych bitew i odpowiadających im okresów historycznych.

WSPÓŁPRACA Z INNYMI DZIAŁAMI I INSTYTUCJAMI

W ramach codziennych aktywności Dział Kontaktów Międzynarodowych współpracuje z innymi działami MIIWŚ. Na bieżąco wykonuje korekty oraz tłumaczenia angielskich tekstów w projekcie #M2WSwirtualnie czy tekstów przeznaczonych na platformę WBMF online. Dział zaangażował się w tłumaczenia i korektę tekstów angielskich dwóch plenerowych wystaw czasowych, eksponowanych na placu przed Muzeum – „Polacy w Wolnym Mieście Gdańsku” oraz „The Airmen”. Ponadto wykonano transkrypcje językowe dla kilku filmów dokumentalnych we współpracy z Działem Dokumentacji Filmowej.

Zanim pandemia COVID-19 zamknęła drzwi muzeów na całym świecie, dział podejmował różnego

rodzaju aktywności, docierając z opowieścią o polskiej historii do najdalszych zakątków świata. W styczniu 2020 r. podczas wizyty w National Army Museum w Londynie omawiano możliwości oraz obszary potencjalnej współpracy między MIIWŚ a brytyjską instytucją. W tym samym miesiącu nawiązano współpracę z Ambasadą RP w Kairze oraz z Muzeum Wojskowym El Alamein. Głównym celem współpracy jest uzupełnienie wystawy egipskiej placówki o wątek polski, poświęcony udziałowi polskich żołnierzy w walkach II wojny światowej na terenie Afryki Północnej. Kolejny obszar współpracy to przygotowanie specjalnej wersji wystawy czasowej „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy w czasie II wojny światowej”, która zostanie zaprezentowana w Egipcie. W 2020 r. MIIWŚ nawiązało współpracę z Ambasadą RP w Taszkencie w celu wspierania działań tamtejszej Polonii, a także z muzeami w Australii i Nowej Zelandii. Sieć kontaktów międzynarodowych Muzeum wzbogaciła się m.in. o takie instytucje jak: Auckland War Memorial, Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa, Australian War Memorial, Sydney Jewish Museum czy Darwin Military Museum.

W lutym 2020 r. **w Bibliotece Narodowej w Wellington w Nowej Zelandii odbył się wernisaż wystawy „Walka i Cierpienie. Obywatele polscy w czasie II wojny światowej”** ↗. Wydarzenie otworzył wykład dyrektora dr. Karola Nawrockiego

zatytułowany *Narodziny zła. Walka i Cierpienie*. Przedstawiciele MIIWŚ wzięli również udział w zorganizowanym przez Konsulat Generalny RP w Sydney „Spotkaniu z Historią”. Podczas wydarzenia dyrektor dr Karol Nawrocki wygłosił wykład o genezie II wojny światowej oraz polskim doświadczeniu, walce i cierpieniu podczas II wojny światowej.

Mimo trudnego pod względem bezpośrednich spotkań 2020 r. MIIWŚ gościło w swoich progach wielu wyjątkowych gości. Wśród nich znaleźli się: prezydent Islandii Guðni Th. Jóhannesson wraz z małżonką Elizą Jean Reid, minister rolnictwa rządu Słowenii Aleksandra Privec, dyrektor praskiego Muzeum Pamięci XX Wieku dr Jiří Šesták, rektor Polskiej Misji Katolickiej w Argentynie o. Jerzy Jacek Twaróg czy zastępca dyrektora Kanadyjskiego Muzeum Wojny James Whitham.

Owocem rozbudowanej działalności międzynarodowej MIIWŚ w 2020 r. było powołanie Kapituły Honorowej konkursu na koncepcję urbanistyczno-architektoniczną cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte. Zagraniczni głos reprezentowali w niej: Jonathan Walker – historyk i pisarz, Thierry Hubscher – dyrektor Verdun Memorial Museum, Justin Maciejewski – dyrektor National Army Museum, Sandra Thompson – dyrektor Alabama Veterans Museum and Archive.

RZECZNIK PRASOWY

MjN

Od grudnia 2019 r. funkcja rzecznika prasowego jest samodzielny stanowiskiem podległym dyrektorowi MIIWŚ. Do jego zadań należą przede wszystkim budowanie strategii współpracy z mediami tradycyjnymi, koordynacja i udzielanie wywiadów do mediów, bieżąca komunikacja prasowa, organizacja konferencji prasowych, koordynacja działań patronackich instytucji i studyjnych wizyt dziennikarskich, sprawdzanie oraz korekty tekstów prasowych i innych.

RZECZNIK PRASOWY
Hanna Mik-Samół

Z-CA RZECZNIKA PRASOWEGO
Adrianna Garnik

Rzecznik prasowy znajduje się w stałym kontakcie z Działem Komunikacji i Promocji, z którym realizuje wspólną strategię komunikacji ze światem zewnętrznym. Ponadto systematycznie i nieustannie współpracuje ze wszystkimi działami Muzeum, będąc na bieżąco z projektami i zadaniami realizowanymi przez instytucję, zwłaszcza w aspekcie budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939, pełniąc funkcję członka Komitetu Sterującego inwestycji.

WYWIADY DO MEDIÓW

Do podstawowych zadań rzecznika prasowego należy koordynacja współpracy z mediami tradycyjnymi, w tym koordynacja i udzielanie wywiadów do telewizji, radia, prasy oraz portali internetowych. W szczególności, pandemicznym 2020 r. **dyrekcja i pracownicy MIIWŚ udzielili łącznie 247 wywiadów.** Były to eksperckie wypowiedzi dotyczące realizowanych przedsięwzięć, rocznic związanych zarówno z historycznymi wydarzeniami, jak i szczególnymi postaciami z lat II wojny światowej, a także komentarze w sprawie bieżącej polityki historycznej Polski oraz innych państw. **Głos Muzeum pojawił się w zdecydowanej większości ogólnopolskich oraz regionalnych mediów, a ponadto w prasie zagranicznej.** W wywiadach najczęściej były poruszane aspekty związane z realizacją inwestycji na Westerplatte: tematy dotyczące założeń programowych inwestycji budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939, przekazania w dysponowanie MIIWŚ działek nr 68 oraz nr 25/2 w obrębie 062 na Westerplatte, konkursu na koncepcję cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte i zwycięskiej pracy. Dominującymi kwestiami były także uroczyste obchody 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej wraz

z ogłoszeniem nazwisk pięciu zidentyfikowanych polskich obrońców Westerplatte z września 1939 r.

247

łączna liczba udzielonych wywiadów oraz nagranych materiałów w 2020 r.

113

telewizja

83

radio

41

prasa (tradycyjna, online)

10

wywiady do telewizji, radia i prasy łącznie podczas konferencji prasowych

Przedstawiciele mediów byli żywo zainteresowani także akcją #M2WSbezpiecznie, w ramach której Muzeum podjęło działania, jak i zastosowało szereg środków bezpieczeństwa w trosce o zdrowie pracowników oraz gości instytucji w związku z trwającą pandemią COVID-19. Należały do nich m.in.:

- akcja „Maska i książka”, w trakcie której MIIWŚ rozdało gdańszczanom i gdańszczankom 18 000 zestawów składających się z maski ochronnej i publikacji własnych;
- akcja „Hotel dla Medyka”, podczas której instytucja udostępniała bezpłatnie muzealne pokoje hotelowe dla lekarzy będących na pierwszym froncie walki z wirusem;
- współpraca z UCK, w ramach której Muzeum przeznaczyło parking podziemny na rzecz funkcjonowania centrum testowego COVID-19 drive-thru;
- włączenie się do akcji promowania idei szczepień w ramach kampanii #SzczepimySię;

■ działania prowadzone w ramach współrealizowanej przez wszystkie działy instytucji akcji #M2WSwirtualnie, w ramach której w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej www.muzeum1939.pl każdego dnia publikowano materiały dotyczące II wojny światowej, w postaci zarówno ciekawych informacji, wystaw online, relacji świadków historii, wirtualnych spacerów oraz innych interesujących materiałów naukowych, jak i treści edukacyjnych oraz kulturalnych.

W związku z trwającą pandemią wirusa COVID-19 znaczna liczba wywiadów w 2020 r. była udzielana zdalnie, internetowo i telefonicznie, bez kontaktu bezpośredniego z dziennikarzami czy też obecności w studiach nagraniowych. ↓

KONFERENCJE PRASOWE

W 2020 r. w MIIWŚ **odbyło się łącznie 10 konferencji prasowych z udziałem regionalnych i ogólnopolskich mediów**. Wydarzenia te stanowiły doskonałą okazję do zaprezentowania i bieżącego skomentowania najważniejszych działań realizowanych przez instytucję, a przede wszystkim były szansą dla dziennikarzy na zadanie pytań i interakcję z przedstawicielami Muzeum. Wszystkie konferencje prasowe były relacjonowane na żywo w mediach społecznościowych instytucji.

Aż cztery konferencje prasowe zorganizowane w 2020 r. dotyczyły budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939, co świadczy o priorytetowym znaczeniu tego zagadnienia. Najważniejszą z nich była ta z 25 sierpnia 2020 r. ↑, przygotowana przez rzecznika prasowego oraz Dział Komunikacji i Promocji. W jej trakcie eksperci związani z szeroko pojętym muzealnictwem, przedstawiciele wojska, architekci, naukowcy oraz dziennikarze mogli zaznajomić się z założeniami programowymi inwestycji Muzeum Westerplatte i Wojny 1939. Zgromadzeni goście podczas wystąpień prelegentów mieli szansę poznać trasę zwiedzania, zamiary odbudowy budynków WST wraz z ich nowymi funkcjami, koncepcje przyszłych ekspozycji, które wejdą w skład kompleksu Muzeum, a także planowane konkursy architektoniczno-urbanistyczne.

Okazją do opowiedzenia w szerszym gronie mediów o planach instytucji była zorganizowana 10 sierpnia 2020 r. konferencja prasowa z udziałem dyrektora MIIWŚ dr. Karola Nawrockiego, ministra kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotra Glińskiego, wojewody pomorskiego Dariusza Drelichy oraz prof. Stanisława Radwańskiego ↗. Ogłoszono wówczas konkurs na opracowanie koncepcji urbanistyczno-architektonicznej cmentarza wojskowego

Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte. Założeniem konkursu było stworzenie przestrzeni upamiętniającej poległych żołnierzy Wojska Polskiego, uwzględniającej także kulturową i historyczną rangę miejsca rozpoczęcia II wojny światowej. Jednocześnie projekt miał stanowić podstawę do opracowania pełnej dokumentacji umożliwiającej realizację inwestycji.

Klamrą kompozycyjną zamykającą ten szczególny projekt była zorganizowana 21 grudnia 2020 r. konferencja, podczas której ogłoszono wyniki rozstrzygniętego konkursu. W wydarzeniu wzięli udział dyrektor Muzeum dr Karol Nawrocki oraz dr. hab. inż. arch. Bolesław Stelmach, prof. Politechniki Łódzkiej, przewodniczący Sądu Konkursowego. Zwycięską pracę wykonali NM Architekci Tomasz Marciniewicz, Zuzanna Szpocińska, Jerzy Grochulski (zespół autorski w składzie: Tomasz Marciniewicz, Zuzanna Szpocińska, Jerzy Grochulski, Karolina Kayzer). W trakcie spotkania omówiono wszystkie nagrodzone prace oraz uzasadniono wybór wyłonionej koncepcji, której celem było stworzenie miejsca pamięci, interakcji społecznej, kultury, edukacji patriotycznej i historycznej, a także przestrzeni, w której będą organizowane uroczystości państwowe, religijne i wojskowe.

Okazją do spotkania z dziennikarzami były także:

- podpisywanie umów o współpracy (np. umowy partnerskiej o współpracy z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w ramach programu Karta Wolontariusza Korpusu Solidarności 24 lipca 2020 r.) ↓;
- ogłaszanie związanych z ponownym otwarciem Muzeum zasad bezpiecznego zwiedzania i wyników działań instytucji w przestrzeni wirtualnej (13 maja 2020 r.);
- prezentowanie szczególnych zbiorów eksponowanych bądź pozyskanych przez Muzeum →.

INFORMACJE PRASOWE

Poza koordynacją i udzielaniem wywiadów, a także organizacją konferencji prasowych, do działań rzecznika prasowego należy stałe informowanie mediów o działaniach, wydarzeniach oraz projektach realizowanych przez MIIWŚ. Pomimo zamknięcia instytucji dla zwiedzających na ponad sześć miesięcy w 2020 r. Muzeum aktywnie realizowało misję statutową. Tym samym w omawianym roku do mediów zostało wysłanych **70 informacji prasowych i komunikatów, co oznacza, że w przybliżeniu co 5 dni prasa, radio i telewizja były powiadamiane o kolejnych działaniach instytucji**, takich jak m.in. organizacja wydarzeń naukowych i kulturalnych, nowe udostępnienia projektów filmowych i edukacyjnych, spotkania autorskie, realizacja działań i przełomowych etapów inwestycyjnych na Westerplatte, nowe akcje muzealnych, ogłaszane konkursy i ich wyniki itp.

WIZYTY STUDYJNE DZIENNIKARZY

Zgodnie z Regulaminem MIIWŚ przedstawiciele mediów mają prawo do bezpłatnego zwiedzania wystawy głównej oraz wystaw czasowych. W 2020 r., pomimo ponad półrocznego zamknięcia Muzeum dla zwiedzających, w bezpłatnych dziennikarskich wizytach studyjnych wzięło udział 86 dziennikarzy reprezentujących media pochodzące z Polski oraz z zagranicy, w tym z: Belgii, Bułgarii, Danii, Finlandii, Hiszpanii, Izraela, Litwy, Niemiec, Rosji, Rumunii, Serbii, Szwajcarii, Szwecji, Ukrainy, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch. Owocem tych wizyt były licznie pojawiające się w prasie ogólnopolskiej i zagranicznej materiały zachęcające do odwiedzenia MIIWŚ.

DZIAŁ KOMUNIKACJI I PROMOCJI

Dział odpowiada za zadania związane z promocją działalności Muzeum poprzez media elektroniczne, a także za komunikację zarówno wewnętrzną, jak i zewnętrzną przy ścisłej współpracy z rzecznikiem prasowym. Zespół składa się ze specjalistów zajmujących się promocją i komunikacją oraz z koordynatora wolontariatu i MRM. Pracownicy działu aktywnie włączają się we wszystkie działania Muzeum poprzez realizację projektów graficznych, promocję w mediach cyfrowych, wysyłkę zaproszeń, a także przygotowywanie relacji fotograficznych.

Do stałych zadań Działu Komunikacji i Promocji należą:

- prowadzenie i bieżąca aktualizacja strony internetowej Muzeum w polskiej i angielskiej wersji językowej oraz jego profilu na portalach społecznościowych: Facebook, Instagram, Twitter, YouTube i LinkedIn, a także w serwisie Sketchfab;
- przygotowywanie fotorelacji ze wszystkich wydarzeń realizowanych w Muzeum na potrzeby promocji oraz poszczególnych działów;
- opracowywanie, prowadzenie i koordynacja prac nad projektami graficznymi reklam, zaproszeń, ulotek, plakatów oraz innych kreacji tworzonych na potrzeby wydarzeń organizowanych przez Muzeum; opracowywanie graficzne reklam trafiających do prasy, radia i telewizji ➤;
- kolportaż materiałów promocyjnych – ulotek, katalogów wystaw, zaproszeń, kalendarzy i innych ➔;
- przygotowywanie i kolportowanie muzealnego newslettera;
- tworzenie sprofilowanej bazy e-mailowej instytucji, dostosowanej do różnorodnego zakresu działań Muzeum;

- czuwanie nad spójnością identyfikacji wizualnej Muzeum oraz promocją materiałów filmowych tworzonych przez Dział Dokumentacji Filmowej, bieżące informowanie (we współpracy z działami merytorycznymi) o najważniejszych wydarzeniach historycznych, ciekawych faktach związanych z historią II wojny światowej oraz bohaterach wydarzeń tego okresu, a przede wszystkim o polskich żołnierzach i ich losach;
- współpraca ze szkołami, punktami informacji turystycznej, szkolnymi schroniskami młodzieżowymi oraz organizacjami pozarządowymi ←.

WYBRANE WAŻNIEJSZE DZIAŁANIA

W związku z pandemią COVID-19 i zamknięciem Muzeum dla zwiedzających działań stanął przed zadaniem realizowania statutowej misji Muzeum, polegającej na pielęgnowaniu i opowiadaniu o historii, poprzez internet. W marcu 2020 r. zainicjowano akcję #M2WSwirtualnie, w ramach której regularnie publikowano interesujące i różnorodne materiały dotyczące najtragiczniejszego konfliktu w historii, a także polskich bohaterów II wojny światowej, którzy oddali swoje życie za ojczyznę. Złożyły się na nie m.in. artykuły, wystawy online, relacje świadków historii publikowane na portalu „Historii mówionej”, wirtualne spacerzy, a także inne ciekawe treści o charakterze naukowym, edukacyjnym czy kulturalnym. **Materiały prezentowane w ramach akcji #M2WSwirtualnie zostały wyświetlone w 2020 r. ponad 35 mln razy.**

Dział Komunikacji i Promocji był również zaangażowany w ważny projekt będący odpowiedzią na trwającą pandemię koronawirusa, czyli akcję „Maska i książka”. Dzięki efektywnej kampanii promocyjnej gdańszczanie licznie wypełnili formularz znajdujący się na stronie internetowej Muzeum, co zaowocowało bezpłatną dystrybucją wśród mieszkańców 18 000 zestawów składających się z maseczki ochronnej oraz książki wydanej przez placówkę. Było to jedno z działań zrealizowanych w ramach polityki społecznej odpowiedzialności MIIWŚ.

Z okazji obchodów 72. rocznicy śmierci rtm. Witolda Pileckiego **Dział Komunikacji i Promocji zrealizował akcję #ZniczDlaRotmistrza. Stworzono specjalną stronę internetową**, gdzie opublikowano m.in. biogram bohatera, liczne artykuły, audiobook

Raport Witolda czy materiały z wystawy podsumowującej konkurs na projekt pomnika rtm. Pileckiego. Ponadto gościom odwiedzającym Muzeum rozdawano papierowe wydanie *Raportu Witolda*, a także znicze, które można było złożyć pod pomnikiem znajdującym się na placu przed głównym wejściem do Muzeum. W akcję byli zaangażowani pracownicy działu oraz wolontariusze.

Kolejnym przedsięwzięciem był **#ZniczDlaBohatera ↑**. W ramach akcji 3 i 4 listopada 2020 r. pracownicy wraz z wolontariuszami oraz radnymi MRM odwiedzili trójmiejskie miejsca pamięci związane z ofiarami II wojny światowej, a następnie złożyli symboliczne kwiaty i znicze stanowiące świadectwo pamięci o nich oraz ich czynach.

W 2020 r. dział rozpoczął prace nad projektem edukacyjnym „Westerplatte – pierwsza bitwa II wojny światowej”, dzięki któremu można dowiedzieć się więcej o wydarzeniach z pierwszych dni września 1939 r. na półwyspie. Projekt przygotowano w językach polskim i angielskim.

Ponadto **dział pracował nad projektem „Cyfrowe Westerplatte” ↓** (będącym częścią przedsięwzięcia WBMF.online), w ramach którego zaprezentowało odtworzony cyfrowo nieistniejący już fragment WST. Dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii każdy z internautów może zwiedzić m.in. budynek stacyjny, a także obejrzeć atak na bramę kolejową oraz obronę placówki „Wał”.

W 2020 r. Dział Komunikacji i Promocji **rozpoczął prace nad nową stroną internetową Muzeum, a także opracował Księgę Identyfikacji Wizualnej ↑**, dzięki której zachowywana jest atrakcyjność i spójność identyfikacji graficznej MIIWŚ. Powinna być ona używana we wszelakich kanałach komunikacji: zarówno internetowych, jak i tradycyjnych. Księga Identyfikacji Wizualnej określa m.in.: znak podstawowy i zasady jego wykorzystania; znak uzupełniający w wersjach polskiej oraz angielskiej i zasady jego wykorzystania; labelkę i zasady jej wykorzystania; kolorystykę identyfikacji wizualnej; typografię nagłówkową wraz z typografią główną, wyróżniającą i uzupełniającą; Key Visual, czyli główny motyw graficzny Muzeum, wraz z zasadami i przykładami zastosowania; akcydensy, czyli wizytówki, stopkę mailową oraz papier firmowy, wraz z zasadami konstrukcji oraz konstrukcję prezentacji multimedialnych.

WOLONTARIAT I MŁODZIEŻOWA RADA MUZEUM

Wolontariat jest stałym elementem funkcjonowania MIIWŚ od 2017 r. Dotychczas podpisaliśmy z wolontariuszami 258 porozumień o współpracy, a z każdym miesiącem grono osób chętnych do wspierania naszej instytucji powiększa się.

Wolontariusze wspomagają działania Muzeum na zasadzie:

- wolontariatu regularnego, czyli codziennej współpracy z działami Muzeum ↑;
- wolontariatu akcyjnego jako pomoc w organizacji i przebiegu wydarzeń odbywających się w Muzeum;
- e-wolontariatu polegającego na wykonywaniu zadań za pośrednictwem internetu.

Wolontariusze wspomagają instytucję na wielu płaszczyznach – od drobnych prac biurowych aż po istotne wsparcie podczas różnego rodzaju wydarzeń. W związku z pandemią 2020 r. był wyjątkowy, a wiele z działań musiało być wstrzymanych lub ograniczonych do ich realizacji w formie online. Mimo to placówka podpisała porozumienia wolontariackie z 52 osobami. Wolontariusze byli obecni przy organizacji kilkunastu wydarzeń kulturalnych.

Grono wolontariuszy składa się z osób w różnym wieku. **Najmłodsza z nich ma 13 lat, najstarsza 73.** Dzięki temu możemy wspólnie realizować działania, spoglądając na nie z różnych perspektyw i znajdując jak

najlepsze rozwiązania oparte na kreatywności, wiedzy oraz życzliwej i przyjacielskiej relacji.

Wolontariusze realizowali następujące zadania:

- transkrypcja i opracowanie notacji filmowych ze świadkami historii;
- zadania bieżące związane z archiwizacją, tworzeniem, obróbką i kolportażem materiałów informacyjno-promocyjnych;
- wsparcie fotograficzne i graficzne;
- działania promocyjno-organizacyjne wydarzeń artystycznych i naukowych;
- tłumaczenie tekstów z języka polskiego na angielski.

Ponadto wolontariusze wspierają instytucję w wydarzeniach organizowanych poza jej siedzibą, jak podczas akcji #ZniczDlaBohatera ↑. 3 i 4 listopada 2020 r. wraz z pracownikami Muzeum oraz radnymi MRM w ramach akcji #ZniczDlaBohatera odwiedzili trójmiejskie miejsca pamięci związane z ofiarami II wojny światowej, gdzie złożyli kwiaty i znicze, dając wyraz naszej pamięci.

MŁODZIEŻOWA RADA MUZEUM II WOJNY ŚWIATOWEJ W GDAŃSKU

W 2020 r. zostali wybrani radni pierwszej kadencji MRM. Rada składa się z 14 osób ↓ – 7 wybranych spośród uczniów i wolontariuszy współpracujących z Muzeum oraz 7 wyłonionych w drodze konkursu.

Dzięki MRM młodzi ludzie mają wpływ na kształt i rozwój MIIWŚ, możliwość aktywnego uczestniczenia w wydarzeniach organizowanych przez instytucję oraz zgłaszania wniosków i opinii dotyczących bieżącej działalności Muzeum. Rada ma nie tylko pełnić funkcję konsultacyjną w stosunku do MIIWŚ. Jednym z celów tego projektu jest również rozpowszechnianie wiedzy historycznej oraz promowanie wśród młodzieży uczestnictwa w kulturze, a także w życiu publicznym. Muzeum chciałoby, aby wybrani radni kształtowali u rówieśników i w swoim audytorium świadomość

historyczną oraz budowali potrzebę kultywowania tradycji patriotycznych.

Posiedzenie inauguracyjne MRM odbyło się 20 października. Ze względu na sytuację epidemiczną spotkanie zostało zorganizowane w formie wideo-konferencji. W jej trakcie radni opowiedzieli o sobie i swoich zainteresowaniach. Ponadto wspomnieli, dlaczego zdecydowali się kandydować do Rady, a także przedstawili pomysły na pierwszą kadencję. Ważną częścią spotkania było ślubowanie, które złożyli radni. Następnie przeprowadzono głosowanie na przewodniczącego MRM – bezwzględną większością głosów został nim wybrany Mikołaj Sobański-Józwiak. Zwieńczeniem videokonferencji było spotkanie radnych z Piotrem Mazurkiem, podsekretarzem stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i pełnomocnikiem rządu ds. polityki młodzieżowej.

RADNI MRM (PIERWSZA KADENCJA)

- Mikołaj Sobański-Józwiak – przewodniczący Rady
- Maja Hnatów – zastępca przewodniczącego Rady
- Liwia Pabin – sekretarz Rady
- Filip Drygański
- Michał Kurdziel
- Maksymilian Lewandowski
- Julia Mazurek
- Paweł Raro
- Jan Siluk
- Mikołaj Tablewski
- Jakub Tkaczewski
- Iwo Ulański
- Olga Wiśniewska
- Antoni Wyligała

A collection of aviation-themed merchandise is displayed on a dark surface. In the upper left, two t-shirts are visible; one is white with a detailed line drawing of a biplane, and the other is dark with a similar design. To the right, a white model airplane with black markings is prominently featured. Below it, a matchbox is open, showing two matchsticks with biplane illustrations on their heads. In the background, a book titled 'DAVID ASTER' is partially visible, along with other aviation-related items like a small model of a ship and a stack of cards or postcards. The entire scene is overlaid with a semi-transparent dark shape that frames the text on the right.

DZIAŁ MARKETINGU I SPRZEDAŻY

MW

Celem działu jest przede wszystkim obsługa osób zwiedzających Muzeum, a także wszelkie działania marketingowe związane ze sprzedażą. Najbardziej dochodową działalnością pozostaje sprzedaż biletów na wystawy. Na kolejnych miejscach znajdują się: wynajem sal centrum konferencyjnego, sprzedaż publikacji oraz gadżetów w sklepie muzealnym i, od niedawna, sklepie internetowym, a także prowadzenie hotelowej części Muzeum, sprzedaż powierzchni reklamowych i wynajem powierzchni komercyjnych.

Kiedy Muzeum pozostawało nieczynne dla zwiedzających i niemożliwa była realizacja podstawowych celów placówki, pracownicy Działu Marketingu i Sprzedaży przeprowadzali transkrypcje materiałów filmowych, relacji świadków historii ze zbiorów muzealnych. Łącznie **przygotowali 156 pełnych transkrypcji** ←. W praktyce oznaczało to spisanie notacji o łącznej długości 185 godzin, co przełożyło się na 11 100 minut nagrań filmowych.

APARTAMENTY

Do zadań Działu Marketingu i Sprzedaży należy prowadzenie części hotelowej Muzeum ↓. Apartamenty cieszą się dużym zainteresowaniem gości z całego świata. Wysoki standard wnętrza oraz obsługi zapewnia im bardzo dobre oceny na portalach rezerwacyjnych. Jednym z nich jest **Booking.com, w którym apartamenty rokrocznie utrzymują ocenę na poziomie 9,2**. Serwis ten pozostaje jednym z najlepszych kanałów sprzedaży, tuż obok rezerwacji bezpośrednich i telefonicznych. W minionym roku zarezerwowano 804 pokojonocce.

Dział dba o poprawę komfortu gości m.in. poprzez właściwe wyposażenie pokoi, kuchni oraz patia. Apartamenty MIIWŚ uczestniczą w programie „Obiekt Bezpieczny Higienicznie”, by zapewnić bezpieczeństwo odwiedzającym.

W 2020 r. zorganizowano akcję „Hotel dla Medyka” mającą na celu udostępnienie pokoi noclegowych MIIWŚ na potrzeby kadry medycznej świadczącej pracę na terenie województwa pomorskiego.

SKLEP MUZEALNY ORAZ SKLEP INTERNETOWY

W 2020 r. dział **uruchomił muzealny sklep internetowy, który rozszerza zasięg istniejącego sklepu stacjonarnego**. W ofercie znajduje się duży wybór gadżetów upominkowych zarówno dla dorosłych, jak i dla dzieci. Nie brakuje wielu publikacji z Polski i ze świata, w tym licznych tytułów ukazujących się nakładem wydawnictwa MIIWŚ.

W 2020 r. asortyment sklepu został powiększony o samodzielnie zaprojektowane serie gadżetów nawiązujące do tematów poruszanych na wystawie głównej MIIWŚ ↓. Są to kolekcje o nazwach:

- Kapral Wojtek
- Cichociemni
- Karaś
- M4 Sherman Firefly
- Łączy nas Westerplatte
- Czerwone Maki na Monte Cassino

CENTRUM KONFERENCYJNE

W centrum konferencyjnym, na które składają się sala konferencyjna, sala kinowa, foyer oraz sale warsztatowe, w 2020 r. zorganizowano siedem wydarzeń, w tym m.in.:

- Ogólnopolski Szczyt Energetyczny;
- zajęcia z programu anglojęzycznego Politechniki Gdańskiej Master of Business Administration;
- kolejną edycję branżowego spotkania „Odkryj nasze wnętrza” przy współpracy z Gdańską Organizacją Turystyczną.

Warto dodać, że MIIWŚ zostało odznaczone certyfikatem Polskiej Organizacji Turystycznej „Bezpieczny Obiekt MICE”.

DZIAŁALNOŚĆ MARKETINGOWA

W 2020 r. realizowano założenia hasła „Kultura wielu wymiarów”, tym razem w formie dotąd niewykorzystywanej. W ramach kampanii „Maska i książka” dział koordynował dystrybucję wśród gdańszczan 18 000 bezpłatnych zestawów składających się z muzealnej publikacji i maseczki ochronnej.

Dział zorganizował wewnętrzny konkurs plastyczny dla pracowników Muzeum na stworzenie oryginalnego motywu na autorską serię gadżetów „Czerwone Maki na Monte Cassino”. Kolekcja jest dedykowana kobietom i składa się z eleganckich przedmiotów codziennego użytku.

Ponadto powstała seria plakatów nawiązująca do wszystkich kolekcji gadżetów oraz do tematyki

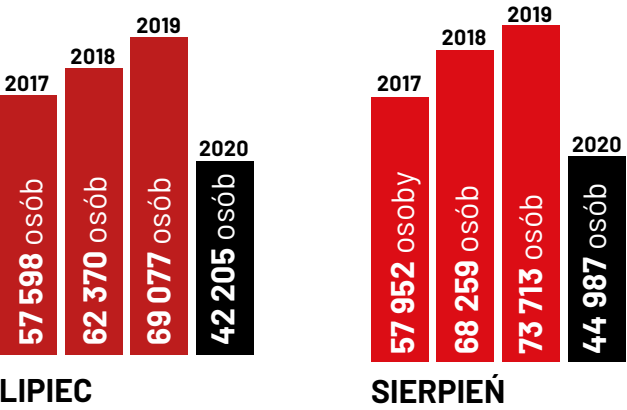
wystawy głównej. Plakaty są nie tylko jednym z wielu produktów sprzedawanych w sklepie muzealnym, ale stały się także elementem wystroju wnętrz pokoi w apartamentach.

W związku z pandemią i przeniesieniem działalności MIIWŚ do sieci Dział Marketingu i Sprzedaży zaangażował się w tworzenie postów publikowanych w muzealnych mediach społecznościowych. W 2020 r. za sprawą działu powstało 88 wpisów o tematyce wyłącznie sprzedażowej.

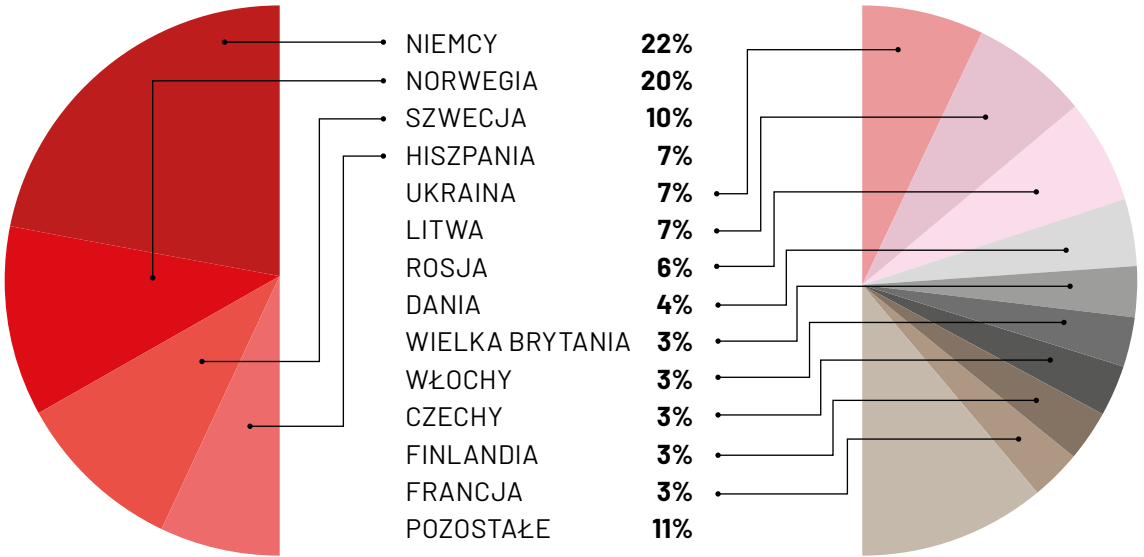
STATYSTYKI

- 243 883** gości Muzeum w 2020 r.
- 221 712** gości na wystawie głównej Muzeum w 2020 r.
- 804** zarezerwowanych pokojonocy w apartamentach Muzeum w 2020 r.

FREKWENCJA NA WYSTAWIE GŁÓWNEJ

ZAGRANICZNI ZWIEDZAJĄCY W 2020 ROKU

Od otwarcia MIIWŚ w 2017 r., rokrocznie w lipcu i sierpniu pobijamy rekordy frekwencji na wystawie głównej. Biorąc pod uwagę, że 2020 r. był inny od pozostałych i ze względów bezpieczeństwa oraz w wyniku reżimu sanitarnego zmniejszono o połowę liczbę gości mogących jednocześnie przebywać na wystawie, nadal można mówić o tendencji wzrostowej.

W 2020 r. MIIWŚ odwiedzili obywatele ponad 70 państw. Najczęściej byli to Niemcy (22% całkowitej liczby zagranicznych gości). Do dwóch kolejnych dużych grup należą Norwegowie (11%) oraz

Szwedzi (10%). Na dalszych pozycjach plasują się Hiszpanie, Ukraińcy oraz Litwini (po 7%). Kolejne pozycje reprezentowane są przez mieszkańców Rosji (6%), Danii (4%) oraz Wielkiej Brytanii, Włoch, Czech, Finlandii i Francji (po 3%). Kraje, których obywatele stanowią 1% lub mniej całkowitej liczby zagranicznych zwiedzających zostały ujęte w kategorii „Pozostałe”. Zauważana jest zmiana struktury turystów zagranicznych w związku z pandemią, gdyż do tej pory co roku w pierwszej trójce plasowali się goście kolejno z Norwegii, Szwecji oraz Finlandii.

MUZEUM WESTERPLATTE I WOJNY 1939

MjN

■ **Nadzór archeologiczny na działce nr 68 na Westerplatte (11 sierpnia–26 listopada 2020 r.)** ↘ – zakres prac terenowych obejmował nadzór archeologiczny nad pracami saperskimi prowadzonymi na obszarze 32 752 m² stanowiącym część działki 68, obręb 62 na Westerplatte. Oczyszczanie terenu z materiałów niebezpiecznych i wybuchowych prowadził 43. Batalion Saperów Marynarki Wojennej oraz Kompania Saperów Batalionu Inżynieryjnego z 2. Pułku Saperów z Kazunia Nowego. Podczas prac odkryto i zutylizowano 2403 przedmioty uznane przez saperów Wojska Polskiego za materiały niebezpieczne i wybuchowe pochodzenia wojskowego. Były to głównie pociski artyleryjskie, granaty moździerzowe, bomby lotnicze (w tym jedna o wagomiarze 500 kg) czy amunicja strzelecka. Efektem nadzoru archeologicznego nad pracami saperskimi było pozyskanie 950 przedmiotów ujętych w inwentarzu

zabytków wydzielonych. Ponadto w trakcie prac prowadzonych na działce nr 68, w miejscach głębokiego zalegania przedmiotów metalowych, otwarto sześć archeologicznych wykopów sondażowych.

■ **Nadzór i badania archeologiczne na Westerplatte, na działce nr 68, obręb 62 związane z inwestycją „Budowa postumentu z tablicą informacyjną wraz z oświetleniem i utwardzeniem terenu wokół obiektu” w 2020 r. (26 października–27 listopada 2020 r.)** – zakres prac terenowych obejmował:

- wykonanie wykopu o trójkątnym kształcie (8 × 8 × 9 m), powierzchni 30 m² i głębokości 30–40 cm. Prace miały związek z wymianą i utwardzeniem gruntu w pobliżu postumentu;
- wykonanie wykopu o wymiarach 1,4 × 1,4 m i głębokości 1,3 m pod posadowienie postumentu;
- wykonanie wykopu pod przyłącze elektryczne o szerokości 60 cm, głębokości 0,8–1 m i długości 12 m.

BADANIA ARCHEOLOGICZNE

■ **VI etap badań archeologicznych na Westerplatte (3 sierpnia–7 listopada 2020 r.)** ↑ – jego założeniem było potwierdzenie bądź wykluczenie możliwości zlokalizowania kolejnych pochówków polskich żołnierzy na terenie przyległym do mogił odnalezionych w 2019 r. na Westerplatte. Analiza źródeł archiwalnych i wyników prac badawczych w 2019 r. wskazywała, że na terenie półwyspu mogą znajdować się jeszcze pochówki co najmniej dwóch znanych z nazwiska obrońców WST. Eksplorację prowadzono

na obszarze o łącznej powierzchni 384 m². W trakcie prac nie ujawniono kolejnych mogił poległych polskich żołnierzy, udokumentowano natomiast liczne obiekty archeologiczne związane zarówno z okresem funkcjonowania WST, jak i działającego tu wcześniej kurortu morskiego. Podczas badań pozyskano niemal 11 000 artefaktów, z czego za szczególnie cenne pod względem historycznym i wystawienniczym uznano ponad 6000 (w tym np. numizmaty, elementy umundurowania, wyposażenia i uzbrojenia żołnierskiego).

Na bieżąco prowadzono obserwację prac oraz urobku ziemnego, który sprawdzono pod kątem występowania zabytków i kości. Do poszukiwania przedmiotów metalowych wykorzystano detektor metalu. Pozyskany podczas eksploracji materiał ruchomy po wstępnym oczyszczeniu był inwentaryzowany i pakowany do opisanych woreczków strunowych.

INNA DZIAŁALNOŚĆ

W 2020 r. opracowano zabytki pozyskane w trakcie badań wykopaliskowych na Westerplatte trwających w latach 2017–2020. Ponadto przygotowano wytyczne i specyfikacje do przetargów oraz zakupów sprzętu na potrzeby badań wykopaliskowych, a także współpracowano przy tworzeniu koncepcji powstającego Muzeum Westerplatte i Wojny 1939.

Dział Archeologiczny zajął się również **przygotowaniem materiałów do konferencji naukowej w MIIWS „Polegli na Westerplatte. Groby i szczątki westerplatczyków w świetle badań archeologicznych, genetycznych i historycznych oraz w kontekście procedur prawnych”**. Wyniki badań archeologicznych przedstawił kierownik działu Filip Kuczma ↓. Kolejnym zrealizowanym działaniem było przygotowanie artykułów wraz z ilustracjami, które publikowano w internecie w ramach akcji #M2WSwirtualnie, a także dziewięciu odcinków filmów edukacyjnych dotyczących badań wykopaliskowych na Westerplatte. Ponadto sporządzono dokumentację fotograficzną zabytków wydzielonych pozyskanych w trakcie badań archeologicznych na Westerplatte, a także koncepcję wystawy archeologicznej w historycznym budynku elektrowni. Opracowany został również katalog zabytków wydzielonych odnalezionych przy szkiele- tach dziewięciu poległych polskich obrońców oraz sprawozdanie z badań archeologicznych prowadzo- nych w 2020 r. dla Wojewódzkiego Urzędu Ochrony

Zabytków w Gdańsku. Kolejnym zadaniem było przygotowanie korelacji współczesnego planu półwyspu Westerplatte z planami i zdjęciami lotniczymi od końca XIX do połowy XX w. Ponadto wykonano makietę przedstawiającą zniszczoną wartownię nr 5 (stan na dzień 15 września 1939 r., skala 1:35). Warto również wspomnieć o digitalizacji i opracowaniu dokumentacji rysunkowej z V etapu badań archeologicznych (przygotowanie planów zbiorczych i tablic). Dział zajął się również przygotowaniem wniosków wraz z prezentacjami do konkursów Sybilla 2019 oraz Pomorska Nagroda Muzealna 2019. Kolejnymi zadaniami były: opracowanie harmonogramu prac działu na lata 2021–2026, przeprowadzenie lekcji na temat Westerplatte dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 w Gdyni oraz merytoryczna opieka nad praktykami muzealnymi studentki II roku studiów magisterskich odbywanymi w Dziale.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

W styczniu zrealizowano lekcje muzealne dotyczące obrony Westerplatte. Ponadto podczas ferii zimowych przeprowadzono 2 lekcje wyjazdowe dotyczące obrony półwyspu i archeologii dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 w Pruszczu Gdańskim (łącznie 60 dzieci) i 4 lekcje wyjazdowe dla uczniów Szkoły Podstawowej nr 47 w Gdyni (łącznie 125 dzieci). W lipcu zorganizowano 2 lekcje dotyczące archeologii na Westerplatte dla wychowanków Świetlicy Wsparcia Dziennego w Brzeźnie (łącznie 30 dzieci). Przeprowadzono także lekcję dla uczniów Zespołu Szkół nr 3 w Gdyni.

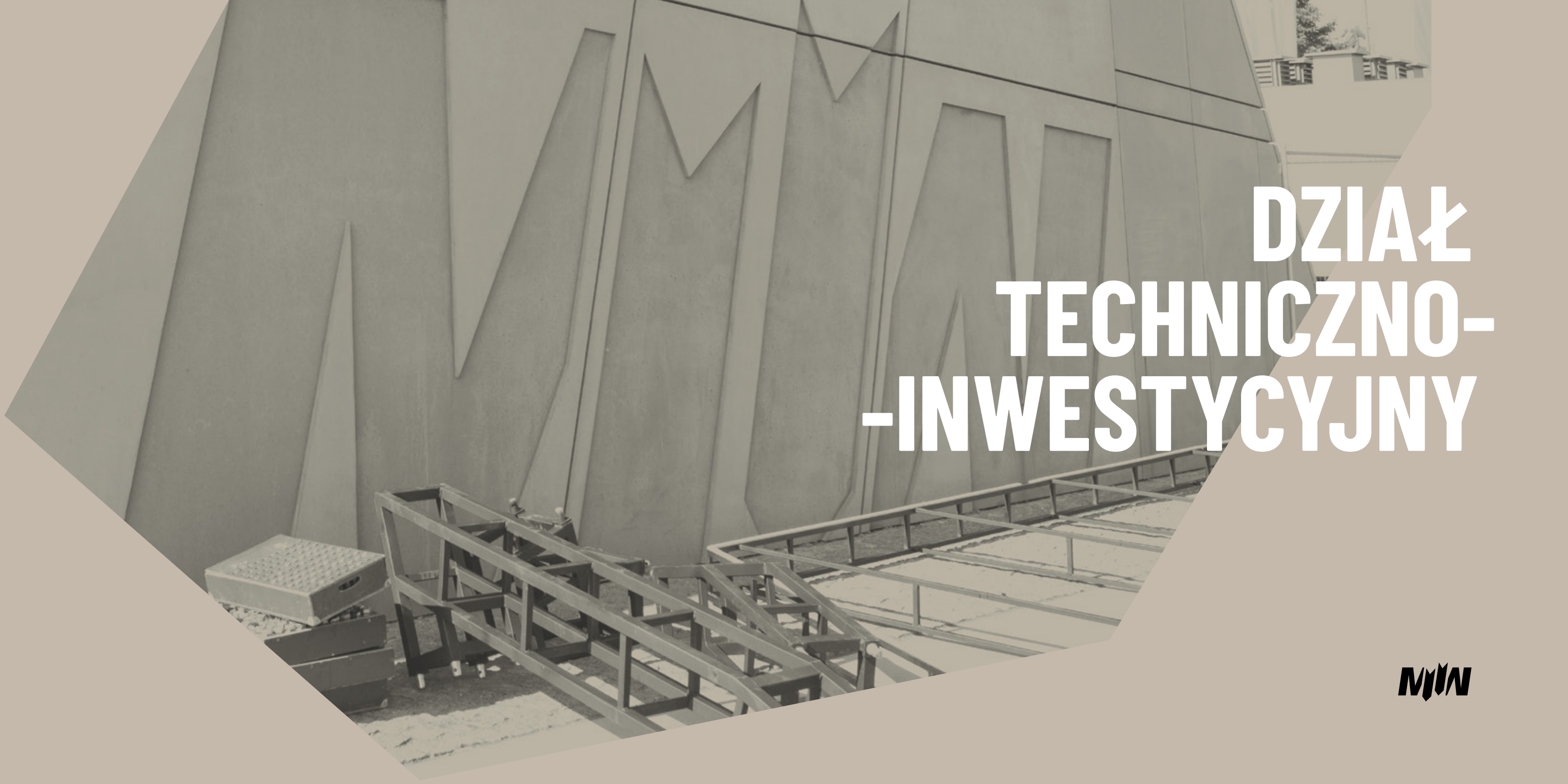
Ponadto oprowadzano grupy po Westerplatte:

- w styczniu – 1 grupę uczestników olimpiady z wiedzy o bezpieczeństwie i obronności z Częstochowy;
- w czerwcu ↑ – uczniów 7 klasy z Bojkowa (20 osób);
- w lipcu – 2 grupy: półkolonistów z Pruszcza Gdańskiego i kolonistów ze Stegny (łącznie 46 osób);
- w sierpniu – 2 grupy z Świetlicy Wsparcia Dziennego (łącznie 24 osoby);
- we wrześniu – 1 grupę dzieci z Wrocławia (41 osób).

Oprowadzano również słuchaczy studium podyplomowego Akademii Sztuki Wojennej w ramach warsztatów na polu bitewnym, a w październiku przeprowadzono uroczystość pasowania na ucznia.

PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW ODDZIAŁU

- Kuczma Filip, Dziewanowski Adam oraz Samół Wojciech (z Działu Naukowego), *Powrót bohaterów Westerplatte* – artykuł popularnonaukowy dotyczący odkrycia szczątków polskich żołnierzy na Westerplatte, opublikowany w „Sieci”, 1 IX 2020.
- Turek Wojciech, *W cieniu obozu Stutthof: martyrologia więźniów w gdańskim obozie Neufahrwasser (1939–1940) i Aussenstelle Westerplatte (1939–1941). Wybór relacji i wspomnień*;
- Przybylski Jacek, Wójtowicz-Podhorski Mariusz, *Pierwsi w boju. Obrona Poczty Polskiej w Gdańsku*;
- Paszko Sylwia, *Skarby Westerplatte* – pomocnik edukacyjny dot. historii Westerplatte i budynku elektrowni.

DZIAŁ TECHNICZNO- INWESTYCYJNY

MWN

Dział Techniczno-Inwestycyjny jest odpowiedzialny za dwa obszary funkcjonowania Muzeum. Pierwszym są działania inwestycyjne obejmujące budowę Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku, drugim zaś bieżące zadania w zakresie utrzymania technicznego obiektu głównej siedziby instytucji w stałej eksploatacji.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE NA WESTERPLATTE

Pole bitwy na Westerplatte ma szczególne znaczenie dla historii oraz pamięci zbiorowej narodu polskiego jako miejsce będące symbolem rozpoczęcia II wojny światowej. W celu realizacji interesu publicznego polegającego na upowszechnianiu wiedzy o bohaterskiej obronie półwyspu we wrześniu 1939 r. oraz zapewnieniu ochrony, utrzymania i rewaloryzacji zespołu obiektów architektury militarnej znajdujących się na terenie WST, 19 lipca 2019 r. uchwalono ustawę o inwestycjach w zakresie budowy Muzeum Westerplatte i Wojny 1939 – Oddziału MIIWŚ. Na inwestora wyznaczono Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku.

Ustawa oraz opracowane założenia programowe określają zamierzenia inwestora względem zakresu i formy przyszłej inwestycji.

W pierwszej kolejności podjęto starania o **pozyskanie pod inwestycję dwóch największych działek na półwyspie – nr 68 i 25/2** – będących środkiem ciężkości dla całej inwestycji. Ich pozyskanie umożliwi wykonywanie niezbędnych prac przygotowawczych oraz opracowanie dokumentacji przedprojektowej. W pierwszym etapie sporządzane są m.in. dokumentacje geotechniczne pod kątem posadowienia obiektów budowlanych. Budowle poddawane są ekspertyzom technicznym, które wskażą właściwe sposoby konserwacji, zabezpieczenia i udostępnienia dla zwiedzających historycznych relikwów architektury obronnej. Równoległe z terenu usuwane są materiały niebezpieczne – pociski i bomby z okresu II wojny światowej.

Trwają prace nad dostosowaniem i przebudową istniejącej infrastruktury technicznej w celu zaopatrzenia w media przyszłych obiektów muzealnych. Opracowywane są nowe rozwiązania usprawniające komunikację drogową, parkingową i pieszą na terenie półwyspu.

Pierwszym obiektem objętym zakresem prac budowlanych jest budynek byłej elektrowni wraz z przylegającym terenem. Obszar zostanie ogrodzony w celu oddzielenia go od ziemi będącej we władaniu Straży Granicznej i udostępnienia go zwiedzającym. Zaplanowane są prace remontowe i adaptacyjne, które pozwolą umieścić we wnętrzach obiektu wystawę pokazującą oryginalne zabytki archeologiczne związane bezpośrednio z powstaniem i funkcjonowaniem WST oraz z pierwszą bitwą II wojny światowej. Ogłoszone zostało postępowanie przetargowe na projekt modernizacji elektrowni wraz z zagospodarowaniem terenu.

W grudniu 2020 r. przeprowadzono konkurs na koncepcję urbanistyczno-architektoniczną cmentarza wojskowego Żołnierzy Wojska Polskiego na Westerplatte. Zwycięzca będzie realizował dokumentację projektową po zakończeniu procedury negocjacji z wolnej ręki.

Zamierzenie inwestycyjne na Westerplatte jest uzgadniane i konsultowane na bieżąco z Pomorskim Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, Strażą Graniczną, Agencją Mienia Wojskowego oraz z Zarządem Morskiego Portu Gdańsk.

Harmonogram całości procesu inwestycyjnego jest oparty o platformę MS Project.

Niezależnie od powyższego, trwają prace nad poprawieniem bezpieczeństwa osób zwiedzających półwysep. Polegają one na naprawie nawierzchni ciągów komunikacyjnych, barierkach i zabezpieczeniach.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE UTRZYMANIA TECHNICZNEGO GŁÓWNEJ SIEDZIBY MUZEUM

Działania techniczne polegają na bieżącym utrzymaniu obiektu w stałej eksploatacji, szybkim usuwaniu ujawnionych usterek, zapewnieniu odpowiednich warunków mikroklimatycznych dla zbiorów znajdujących się na wystawach oraz w pomieszczeniach magazynowych. Zapewnienie komfortowych warunków dla zwiedzających jest priorytetem działu, lecz

nie można zapomnieć o kadrze pracowników codziennie wykonującej swoje obowiązki w biurach – łącznie 36 central wentylacyjnych dba o to nieprzerwanie. Pandemia wirusa SARS-CoV-2 spowodowała konieczność dostosowania całej infrastruktury do wymogów Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Zapewnienie bezpieczeństwa zwiedzania było nadrzędnym zadaniem. Stanowiska punktu informacyjnego, sklepu muzealnego, recepcji hotelowej oraz kas wyposażono w przegrody zapewniające pracownikom oraz zwiedzającym bezpieczne transakcje. Dodatkowo zamontowano interkomy, które mają ułatwić komunikację. Do ogólnodostępnego użytku oddano 32 dozowniki z płynem dezynfekującym.

Kolejne doświadczenia nabywane w codziennej pracy przy utrzymaniu tak wymagającego i skomplikowanego technicznie obiektu pozwalają wyciągać nowe wnioski, dzięki czemu możliwe jest stałe rozwijanie systemów o nowe funkcje czy możliwości. Z takich udoskończeń można wymienić m.in.:

- ograniczenie mocy przyłączeniowej poprzez wymianę przekładników w celu zmniejszenia wydatków na energię elektryczną;
- montaż zestawu szlabanów przy rozładowni w celu poprawy bezpieczeństwa osób spacerujących po terenie przy Muzeum;
- poprawę oznakowania miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi na parkingu podziemnym;
- montaż licznika nad wejściem do sali wystawy stałej w celu zobrazowania informacji o dotychczasowej liczbie zwiedzających/gości;
- rozbudowę wind o jazdę VIP dla gości specjalnych Muzeum;
- wykonanie przeglądu zamontowanych kamer na półwyspie Westerplatte;
- rozbudowę systemu zliczania ludzi o dodatkowe funkcje.

LICZBA PRAC SERWISOWYCH WYKONANYCH W 2020 R.

- 22 zgłoszone usterki branży ogólnobudowlanej;
- 65 zgłoszonych usterek branży teletechnicznej;
- 28 zgłoszonych usterek branży elektrycznej;
- 49 zgłoszonych usterek branży sanitarnej.

Ogółem: 164 zgłoszone usterki i 202 serwisy w budynku.

Wydawca

Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
pl. W. Bartoszewskiego 1, 80-862 Gdańsk
tel. +48 58 323-75-20, fax. +48 58 323-75-30
sekretariat@muzeum1939.pl
muzeum1939.pl

Opracowanie i redakcja

Zespół Muzeum II Wojny Światowej
w Gdańsku

Redakcja i korekta

Natalia Maliszewska

Fotografie

Mikołaj Bujak, Wojciech Kiełpiński,
zespół Muzeum II Wojny Światowej
w Gdańsku

Projekt graficzny

TOFU studio

Skład

Natalia Gawryluk

ISBN

978-83-65957-38-2

